

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti: Ljubljana št. 11.842, Praha št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25 — Din.
za izposojništvo 40 — Din.

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 8. Telef. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasni
tarifu

Gandhi aretiran

Popoln prelem med indskimi nacionalisti in angleškimi oblastmi — Obnova državljanske nepokorščine

London, 4. januarja, d. V. V Indiji je prišlo zopet do odkritega preloma med vlado in vseindskim nacionalnim kongresom. Po navodilih, ki jih je prejel podkralj od angleške vlade, je izdala vlada v Indiji večerjave povelje za aretacijo Gandhija in še nekaterih namigljivih voditeljev indskih nacionalistov. Vest o teh aretacijah nikakor ni izzvala presenečenja. Če že Macdonaldova delavska stranka ni mogla doseči sporazuma z indskimi nacionalisti, je bilo to še tem manj pričakovati od sedanje Macdonaldove vlade, v kateri imajo konzervativci ogromno večino. Po brezuspešnem zaključku konference pri okrogli mizi v Londonu, se je Gandhi vrnil v Indijo in je že takrat, ko je zapuščal Evropo, napovedal nadaljnjo borbo proti angleški nadvladi v Indiji. Komaj je stopil na indsko tla, je že zopet vzplamtela stara mržnja do Angležev. Pokret za državljansko nepokorščino se je oživel in že nedavni izgredi v Bombayu, Kalkuti in drugih večjih mestih niso napovedovali nič dobrega.

Aretacija Gandhija in ostalih nacionalističnih voditeljev pa obenem dokazuje, kako si zamašila angleška vlada nadaljnji razvoj položaja v Indiji. Ni dvoma, da je smatrala za aretacijo za pričetek politike močne roke, s katero hoče angleška vlada vplivati na ljudske množice v Indiji, ter da hoče za vsako ceno ohraniti trdno osnovo britskega imperija. Že prihodnji teden bodo pokazali, ali bo angleška vlada s to politiko dosegla zaželjeni uspeh in cilj.

Razvoj dogodkov

Bombay, 4. jan. d. Že takoj po neuspehu konference pri okrogli mizi se je opazilo v krogih indskih nacionalistov veliko vznemirjenje. Protiangelska propaganda, ki je nekaj tednov po sklenitvi premirja med Gandhim in indskimi podkraljem mirovala, se je znova poživela. Povratek Gandhija pa je bil za nacionaliste nekaj signal za obnovu vsenarodnega pokreta državljanske nepokorščine. Člani kongresa in drugi vplivni nacionalistični voditelji so prejel shode in demonstracije ter hujšali k odporu. Indijska vlada je upala, da bo Gandhi po svojem povratku vplival pomirjevalno na množico. To pa se ni zgodilo. Po njegovem povratku je vseindski nacionalni kongres postrl propagando državljanske nepokorščine ter pričel akcijo med širokimi sloji. Kongres je izdal navodila, naj Indci angleški trgovcem ne prodajajo svojega blaga in sploh izdal naložbo za bojko angleške trgovine v Indiji. Zanj dnevi je sledila še parola za nepričanje davkov.

Odklonjena pogajanja

V takem razpoloženju je Gandhi zahteval sprejem pri podkralju, hoteč z njim prirediti pogajanja za ureditev odnosov v Indiji. Podkralj lord Wellington pa je sprejem Gandhija odklonil, naglašajoč, da ne more pričeti nikakih pogajanj, če jih spremlja grožnja. Obenem je sporočil Gandhimu, da smatra njega in ves kongres odgovorne za vse posledice napovedane akcije. Odklonitev sprejema Gandhija s strani podkralja je izzvala med indskimi nacionalisti veliko ogorčenje. Pojavili so se veliki nemiri, kar je vlado prisililo k odločnemu nastopu.

Aretacija nacionalističnih voditeljev

Že poprej so bile vse garnizije ojačane in izdana policijskim oblastem stroga navodila. Čim pa se je izvedelo, da je kongres izdal tajna navodila za pričetek splošne bojkotne akcije, je vlada odredila aretacijo glavnih voditeljev. Večraj ponoči je bil v Bombayu aretiran najprej Gandhi, Gandhi je bil na aretacijo že pripravljen ter je mirno sledil policijskim uradnikom, ki so prišli v njegovo stanovanje. Takoj za njim je bil aretiran tudi predsednik kongresa Patel. Gandhi in Patel sta bila še ponoči prepeljana v jetnišnico v Foonu. Vondji kongresne stranke Subhars Bose, ki je bil večerjave na posvetovanju pri Gandhimu ter se je vračal v Kalkuto, je bil aretiran med vožnjo v vlak. Njega so odvedli začasno v Kalkuto.

Poziv na odpor

Patel je šel tik pred aretacijo izdal na narodno proklamacijo, v kateri poudarja, da pomeni ta ukrep indijske vlade pričetek težke borbe, ki pa mora tokrat dovesti do končne odločitve. Indski narod naj bo pripravljen na skrajne žrtve, vendar pa v tej borbi ne sme seči po nasilju. Za svoja gibanja namestnika je imenoval Patel člana izvršnega odbora nacionalnega kongresa Babu Rajendra Prasada.

Razpust nacionalne stranke

V teku današnjega dne je vlada dala aretirati še celo vrsto drugih nacionalističnih voditeljev. Zatrjuje se, da bo kongresna stranka proglašena za ilegalno in razpuščena. Vodstvo stranke je s tem že računalo, ter je razpustilo krajevne organizacije in namesto njih imenovalo zaupnike za diktatorski pooblastili, ki naj po navodilih glavnega vodstva vodijo vso nadaljnjo akcijo.

njo akcijo. Vlada je sklenila aretirati vse voditelje tega pokreta in jih brez dolgotrajnih procesov obsoditi na deportacijo na otoke, ki so v to svrhu že določeni.

Delhi, 4. januarja, s. Izvršni odbor indijskega kongresa je bil proglašen kot nezakonit.

Odmev v Indiji

Bombay, 4. januarja, d. Vest o aretaciji Gandhija in drugih nacionalističnih voditeljev je izzvala veliko presenečenje, dasiravno se je s tem že davno računalo. V Bombayu in drugih večjih centrih so proglašili dan žalovanja, ter so vse indijske trgovine zaprle. V Bombayu so danes zaprli tudi borzo in tržišča za bombaž, žito in krovine. Tudi številna podjetja so v znak protesta proti aretaciji Gandhija ustavila obratovanja. Za danes popoldne je bilo v Bombayu napovedano veliko protestno zborovanje. Ker pa je vlada to zborovanje prepovedala, so organizirali nacionalisti žalno procesijo, v kateri so kordake samo ženske. Bilo jih je nad 20.000. Policija proti njim ni mogla nastopiti, ker niso kršile reda in miru, marveč so v procesiji mirno in tiho korakale po mestnih ulicah.

New Delhi, 4. januarja, s. Zaradi poživljenega pokreta za državljansko nepokorščino se je položaj toliko postrl, da je podkralj izdal štiri odredbe, po katerih so vlada m njeni zastopniki dobili zaradi nenavadnih razmer dalekosežna pooblastila za vzdrževanje miru in spoštovanje zakonov. Ostale naredbe se nanašajo na protizakonita dejanja in protizakonite organizacije kakor tudi na omejevanje svobode in bojkota.

Londonški komentariji

London, 4. januarja, d. Aretacija Gandhija je izzvala v angleških političnih krogih veliko senzacijo, čeprav jo smatralo za neizogibno posledico neuspeha konference pri okrogli mizi. Angleški politični krogi sicer obžalujejo, da je bilo treba seči po tako ostrih ukrepih, vendar pa poudarjajo, da v danih razmerah ni drugega izhoda.

Tudi angleški tisk se obirno bavi z vladnimi ukrepi v Indiji in v splošnem odobrava postopanje vladnih organov, dasiravno poudarja, da je treba postopati z vso previdnostjo in preudarnostjo. »Daily News« pše med drugim:

Kdor čita nekatere Gandhijeve izjave, bi lahko menil, da so te odredbe malicjozen krik, ki naj žali indsko javnost in tepta indske svobode. To ni resnično. Vlada je po dolgem obotavljanju in ne nerada izdala te odredbe, da zaščiti življenje svojih uradnikov pred neprestanimi terorističnimi napadi. Morda je res, da nekatere organizacije Gandhija nimajo stikov z družbi, ki organizirajo te napade in da kongres ni nikoli formalno odobril politike umorov. Vendar pa je prav tako resnično, da je kongres nenavdno mlačno obsodil umore in da Gandhi sam ni izrekel po svojem povratku v Indijo brezpogojne obsodbe te gnusne zadeve. Pri tem stališču Gandhija vlada res ni mogla drugače postopati. S terorizmom v tej ali oni obliki se ne more nobena angleška vlada pogajati.

London, 4. jan. s. Kakor izjavljajo na pristojnih mestih, bo vlada tudi v bodoče stremela za tem, da doseže sporazum glede vprašanja indijske ustave s pogajanj. Sodelovanje ne pomeni obenem slep pristane na vsako dejanje ali mišljenje vlade, toda opozicija bo morala rabiti samo zakonita sredstva, ne pa taka, ki bi utegnila razdejeti vladni mehanizem, na katerem sta zgrajena varnost in mir v Indiji. Vlada bo brez oklevanja prevzela odgovornost za ohranitev miru in reda v Indiji.

Macdonald o položaju

London, 4. jan. g. Ministrski predsednik Macdonald je v eni izmed svojih izjav izjavil glede aretacije Gandhija in poostrene situacije v Indiji, ki je nastala zaradi tega, med drugim: Glede Gandhijeve aretacije nimam podatkov nobene izjave. Vlada akcija se bo nadaljevala in nič je ne bo zadržalo. Odbor, ki je bil sestavljen na konferenci za okroglo mizo, bo potoval v Indijo, kjer se bo pogajal z indskimi nacionalističnimi voditelji, če bodo voljni.

Štriberny oproščen

Praga, 4. jan. h. Kazensko sodišče je danes dopolnilo izreko sodbo v razpravi proti poslancu Štribernemu in urarju Szihovskemu zaradi obtožbe krive prisige. Oba obtožena sta bila oproščena. V utemeljitvi navaja sodišče naziranje, da dejanski stan krivega pričevanja ni bil podan niti objektivno, niti subjektivno. Z današnjo sodbo je bila zaključena mačna afera, ki je trajala več kot 20 dni. Državni tožilec je takoj po prečitaniu utemeljitve, ki je trajalo nad 2 uri, vložil ničnostni priziv. Po raznih mestnih ulicah je prišlo v teku dneva do manifestacij in tudi protimanifestacij za obtožena, tako da je morala biti policija ves dan pripravljena in je tudi nekaj najbolj vročkovnih demonstrantov aretirala.

Rumunski finančni minister v Rimu

Rim, 4. jan. Z. V Italiji se že nekaj dni mudi rumunski finančni minister Argetoianu. Iz Napulja je sedaj prispel v Rim, kjer se je sestel z ministrskim predsednikom Mussolinijem. Daljši sestanek je imel tudi s finančnim ministrom Mosconi in v drugi zastopniki režima in finančnih krogov. Danes je rumunskega ministra sprejel italijanski kralj, ki je Argetoiana zadržal tri četrt ure v avdienci.

Demisija vlade

Ko je s senatnimi volitvami uspešno izvršila svojo nalogo, je volilna vlada narodne koncentracije podala demisijo

Beograd, 4. januarja AA. Danes ob 5. popoldne je bila seja ministrskega sveta, na kateri je predsednik ministrskega sveta g. Peter Živković obvestil ministrski svet, da je sklenil podati ostavko vsega kabineta sestavljenega po razglasitvi ustave dne 3. septembra 1931 z nalogo, da izvede volitve v Narodno predstavništvo, nalogo, ki jo je večerjave dovršil.

Pri tej priliki se je predsednik ministrskega sveta zahvalil vsem članom kabineta za njihovo zvesto sodelovanje.

Beograd, 4. januarja, M. Vlada je danes podala ostavko ter je s tem formalno zaključila volilno dobo. Kakor znano je bila dosedanja vlada imenovana po vodom objave nove ustave z nalogo, da izvrši volitve v prvo jugoslovensko narodno predstavništvo. Imela je značaj volilnega kabineta, ki je po svoji sestavi indiciral politiko narodne sloge, v katere znamenju so se vršile vse te in naj se prične novo zakonodajno delo. Ta veliki narodni kabinet je zato poleg resornih ministrov štel med svojimi član celotno vrsto odličnih politikov kot ministrov brez portfelja.

O sestavi nove vlade, ki jo je pri-

čakovati v najkrajšem času, niso znane nobene podrobnosti. Zanesljivo se da reči samo eno, da bo tudi program nove vlade v prvo prednostno gospodarskem in socialnem pogledu stal strogo na osnovah, ki so bile merodajne tudi za sedanje delo kabineta g. Živkovića. Kakor znano, je štela vlada po zakonu o vrhovni državni upravi poleg predsednika še 13 resornih ministrov. S spremembo tega zakona, ki je stopil v veljavo dne 3. januarja, bo bodoča vlada štela 14 resorov, ker je kreirano med tem tudi resorno ministrstvo za telesno vzgojo.

Ukinitev ministrstva pri predsedništvu vlade

Beograd, 4. januarja M. Z ukazom Nj. Vel. kralja z dne 3. t. m. je postavljen na razpoložanje minister pri ministrskem predsedništvu dr. Milan Srškić. Kakor znano, je bilo z zadnjim zakonom o izpremembah v notranji upravi ministrstvo pri predsedništvu ministrskega sveta ukinjeno. Ukinitev je stopila v veljavo z večerjavnim dnem.

Izid volitev v senat

V vsej državi so se minulo nedeljo vršile volitve senatorjev. Izvoliti je bilo treba 46 senatorjev, ki so razdeljeni po banovinah; in sicer: Beograd, Zemun in Pančevo 1, dravska banovina 4, drinska banovina 5, vrbavska banovina 3, savska banovina 9, dunavska banovina 8, vardarska banovina 5, moravska banovina 5, primorska banovina 3 in zetska banovina 3. Dočim velja za skupščinske volitve splošna in enaka volilna pravica, imajo pri senatskih volitvah volilno pravico načelniki občin, banski svetniki in narodni poslanci, v Beogradu pa občinski odborniki ter iz Zemuna in Pančeva po 5 odbornikov.

Volitve so se izvršile v vsej državi v popolnem redu. Udeležba volilnih upravičencev je bila izredno velika. Izostali so le župani oddaljenih podeželskih občin, ki zaradi prometnih ovir, snežnih zametov in neugodnega vremena niso mogli priti na volišča, ki so se nahajala v sedežih banovin. V mnogih primerih pa gre tudi za kolizijo volilne pravice, ker so na primer mnogi banski svetniki obenem župani občin in bi torej imeli pravico do dveh glasov, a smejo glasovati samo enkrat.

Rezultat volitev

Skupno je bilo v vsej državi 5438 volilnih upravičencev, glasovalo pa je vsega 5177 volilcev, tako da jih manjka v vsej državi samo 261. Volilna udeležba je torej znašala 90,52 odstotka. Podrobni rezultati volitev v posameznih banovinah so:

Beograd, Zemun in Pančevo: volilnih upravičencev 65, oddanih glasov 57; izvoljeni: Jovan Stanković, bivši minister in univerzitetni profesor, namestnik Mihajlo Djukić, trgovec in podpredsednik Trgovske zbornice.

Dravska banovina: volilnih upravičencev 1113, oddanih glasov 1051, v odstotkih 94,5; izvoljeni: dr. Vladimir Ravnihar, odvetnik v Ljubljani, dr. Fran Novak, odvetnik v Ljubljani, dr. Janko Rajar, upokojeni veterinarski delegat Jugoslavije na Dunaju, dr. Miroslav Ploj, bivši veliki župan v Mariboru in delegat v reparacijski komisiji; namestniki: dr. Alojzij Gorican, odvetnik in župan v Kranju, Ivan Sancin, bivši kmetijski načelnik v Ljubljani in Jakob Zadravec, industrijec v Središču.

Savska banovina: volilnih upravičencev 664, oddanih glasov 621; izvoljeni: dr. Stanko Šverljuga, bivši finančni minister; dr. Marko Kostrenčić, minister za socialno politiko; dr. Ljudevit Gaj, bivši veliki župan; Peter Teslić, industrijec; Franjo Kukuljević-Saksinski, bivši veliki župan; Toma Jalžabetić, posestnik; Ljubomir Tomašić, odvetnik; Ivan Gmajner, odvetnik in Peter Dobrović, posestnik.

Dunavska banovina: volilnih upravičencev 927, oddanih glasov 885; izvoljeni: Kosta Timotijević, minister brez portfelja; dr. Stanojlo Vukčević, zdravnik in bivši predsednik Narodne skupščine; dr. Emil Gavrilović, novinar; Milan Marković, odvetnik; Stevan Mihalčić, duhovnik; Milutin Petrović, upokojeni predsednik okrožnega sodišča; Antun Vidaković, banski svetnik in posestnik ter Milan Polović, novinar.

Drinska banovina: volilnih upravičencev 509, oddanih glasov 498; izvoljeni: Atanasije Sola, bivši minister; Pavle Vujić, ravnatelj gimnazije; Matej Popović, duhovnik; Šerif Arnautović, ravnatelj Vakufa in Stjepan Janković, profesor v pokoju.

Vrbavska banovina: volilnih upravičencev 225, oddanih glasov 211, izvoljeni: Pavle Ubavić, prota; dr. Vaso Glušac, ravnatelj gimnazije v pokuju in Asimbeg Alibegović, trgovec.

Primorska banovina: volilnih upravičencev 143, oddanih glasov 118, izvoljeni: Nikola Preka, minister; dr. Uroš Desnica, odvetnik in dr. Ivo Maktrović, odvetnik.

Zetska banovina: volilnih upravičencev 360, oddanih glasov 333, za listo Marka Radulovića 193, za listo Gavrilu Cerovića 140; izvoljeni: z liste Marko Radulović, Marko Radulović, sodnik in dr. Aleksa Stanišić, državni svetnik v p., z liste Gavrilu Cerovića pa nosilec liste.

Moravska banovina: volilnih upravičencev 842, oddanih glasov 824, izvoljeni: Dimitrije Klicanović, odvetnik; Miloje Jovanović, bivši minister; dr. Vlada Mitrović, inženjer in univerzitetni profesor; Milan Simonović, bivši minister in narodni poslanec in Krsta Ra-

Odgoditev reparacijske konference?

Vznemirjenje v angleških krogih — Sestanek med Lavalom in Macdonaldom — Razpoloženje v Nemčiji

London, 4. januarja AA. Reuter poroča da vlada v političnih krogih zaradi možnosti odgoditve sestanka reparacijske konference precejšnje vznemirjenje. Zaradi odgoditve reparacijske konference bi namreč moglo priti tudi do odgoditve razorožitvene konference, po drugi strani pa bi se lahko tudi to zgodilo, da se razorožitvena konferenca, prej sestane, nego bi reparacijska konferenca končala svoje delo. Tako bi morala razorožitvena konferenca čakati na sklepe reparacijske konference.

Pariz, 4. januarja AA. Glede na vesti o morebitnem sestanku med predsednikom vlad gg. Lavalom in Macdonaldom je predsedstvo francoske vlade izdalo komunike, v katerem pravi, da do sestanka nikakor ne more priti prej kakor po novem sestanku med zastopniki angleške in francoske zakladnice. Komunike pravi ob koncu, da bosta oba premijerja brez dvoma smatra-

Neuspela komunistična akcija v Nemčiji

Essen, 4. jan. s. Za danes napovedana ojačana komunistična propaganda za veliko stavko v Porurju je vsaj, kolikor kažejo dosedanje vesti, ostala brez nameravanega uspeha. V noči in davi so komunisti izvršili več terorističnih napadov, ki pa niso niso zahtevali človeških žrtve. Davi so med drugim obstreljavali in s kamenjem obmetavali vozove cestne železnice. Policija je vsega aretirala 80 oseb Rudarska centrala poroča, da davi samo v treh rudnikih niso prišli delavci v polnem številu na delo, v več rudnikih so bili nekateri delavci, ki so pozivali tovaršice na stavko, na mestu odpuščeni.

Düsseldorf, 4. jan. s. Komunistične skupine so skušale davi zadržavati delavce, da bi ne šli delat. Močni policijski oddelki so njihovo namero preprečili in razen tega aretirali 150 oseb.

Razstava francoskih umetnin v Londonu

London, 4. januarja AA. Danes je bila za povabilnice otvorjena razstava francoskih umetnin v kraljevski akademiji v Burlingtonhouseu v Londonu. Razstavljenih je nad tisoč umetniških del, ki potekajo iz dobe od 13. stoletja do danes. Med njimi se nahajajo umetvorni slikarstva, kiparstva, umetniških rezbarij iz slonove kosti, zlatar-

la za potrebno, da se dogovorita, preden pojeta v Lausanne.

Frankfurt, 4. januarja AA. »Frankfurter Zeitung« priložuje značilen članek o razpoloženju političnih krogov in javnega mnenja v Nemčiji. List piše med drugim: Doba političnega formalizma je za nami. Oni, ki bo narodu postavil velike, a tudi dosegljive cilje in jih bo skušal s pogumom doseči, bo lahko računati na podporo vsega naroda. Kancelar dr. Brüning lahko pri tem računa tudi na podporo predsednika Hindenburga. V prvem polletju 1932 se bo video, ali lahko dr. Brüning združi politične sile nemškega naroda za velike politične cilje. Zadnja zaslina odredba je osnova, na kateri bo dr. Brüning gradil svojo stavbo in skušal vrniti Nemčiji del njene zunanje politične svobode, zlasti pa jo rešiti neznošnih reparacijskih plačil.

ska dela ter stari spisi iz 14. in 15. stoletja. Obiskovalci so dobili najlepši vtis o razstavljenih delih francoske umetnosti. Razstava bo trajala dva meseca.

Železniška nesreča na Madžarskem

Budimpešta, 4. jan. Dopoldanski brzovlak Budimpešta—Debrecin je v bližini postaje Szegyermetk iz doslej neznanega vzroka skočil s tira. Poštni in prtljažni voz ter en voz III. razreda so se prevrnili, vendar pa ni bil nihče ranjen. Materijalna škoda je velika.

Prazna stanovanja v Sarajevu

Sarajevo, 3. jan. n. Donosne se je vršila letna skupščina društva hišnih posestnikov, na kateri je bila prejeta resolucija, ki ugotavlja, da so najemnine v Sarajevu mnogo nižje, kakor v drugih mestih in da je precej praznih stanovanj, ki jih ni mogoče oddati.

Lesni kontingent za uvoz v Francijo

Pariz, 4. januarja AA. Havas poroča, da je v uradnem dekretu o kontingentanju uvoza izdelkov lesne industrije v Francijo določen za Jugoslavijo kontingent za uvoz navadnega lesa na 5763 ton. Pri tem niso vračunani pragozi. Ta kontingent se lahko uvozi iz Jugoslavije v Francijo v prvih treh mesecih 1932. Dalje se lahko uvozi kontingent 280 metrskih stotov dog,

NAŠI SENATORJI SO IZVOLJENI

Pomembna nedelja v Ljubljani — Ogromna udeležba pri volitvah v senat — Ustanovitev županske zveze

Slovenska prestolnica je imela v nedeljo znamenit dan, kakršni tudi v Ljubljani kot središču naše ožje domovine niso baš pogosti. Na volitve senatorjev so se razen narodnih poslancev in banskih svetnikov zbrali skoraj polnoštevilno tudi predstavniki občin iz vse dravske banovine, da izvolijo slovensko senatsko delegacijo. Župani naših mestnih in podeželskih občin so prihajali v mesto z vseh strani že v soboto in se udeležili lepo uspelega sestanka v Kazi, kjer sta jih sprejela in pozdravila v imenu vlade minister g. dr. Kramer, v imenu mestne občine pa ljubljanski mestni načelnik g. dr. Dinko Puc. Na tem večeru so se volilec predstavili kandidati za senat ter zastopnikom slovenskih občin orisali okvir svojega bodočega dela. Manjši del volitev je prišel v Ljubljano drugi dan, tako da je bila naša banovina nad vse častno zastopana pri zgodovinskem činu prvih senatskih volitev.

Volitev sama se je vršila v zbornici mešice hiše ter je kljub visokemu številu 1113 volilnih upravičencev potekala vseskozi disciplinirano. Zasluga za ta odlični nastop pri tako važnem državnem aktu gre predvsem volilem, ki so se zavedali resnosti naloge, ki so vrše kot izbrani pooblaščenec ljudstva. Stopnišče ljubljanskega magistrata, ki se je v svoji prenovljeni notranjosti prav simbolično predstavil zastopnikom slovenskih občin, je bilo okrašeno z zelenjem.

Volilni komisiji je predsedoval državni svetnik g. dr. Ivan Skarja, člani pa so bili predsednik višjega deželnega sodišča g. dr. Anton Rogina, predsednik deželnega sodišča g. Peter Keršič, sodnik upravnega sodišča g. dr. Steška iz Celja in ljubljanski župan g. dr. Dinko Puc. Predstavnika kandidatne liste sta bila g. dr. Ivan Bonac iz Ljubljane in župan Zakotnik iz Zgornje Šiške. Zapisniki pri so bili iz vrst magistratnega uradništva.

V prvih dveh urah volitev, ki so se vršile od 7. dalje, je uroho častno dolžnost izvršila 400 volitev, med njimi oba slovenska ministra g. dr. Kramer in Puc. Glavni del volitev pa je komisiji predstavil od 19. do 14. ure, ko je bilo oddanih nadaljnjih 530 glasov. S tem je bila dosežena že zelo častna večina, ki pa se je v popoldanskih urah še povečala, tako da je bila četverica slovenskih senatorjev izvoljena s 1051 glasom kar pomeni, da jim je izrazilo svoje zaupanje več kot 94 odstotkov volilnih upravičencev. Volitve bi bile izpadle skoraj s soglasno zaupno senatorjem g. dr. Vladimiru Ravniharju, dr. Franu Novaku, dr. Janku Rajaru in dr. Miroslavu Ploju, da ni neugodno vreme s snežnimi zameti onemogočilo nekaterim volilem udeležbo na tej znameniti narodni manifestaciji. Kot namestniki senatorjev so izvoljeni naslednji gospodje: dr. Alojzij Gorican, celjski župan, Ciril Pirc, župan mesta Kranja, Ivan Sancin, bivši kmetijski načelnik in Jakob Zadavec, industrijec v Središču.

Ustanovitev županske zveze

Redko priliko volitev v senat, zaradi katerih so se zbrali v Ljubljani najodličnejši predstavniki naših komunalnih delavcev pa je bilo treba izkoristiti tudi v drug važen namen, v ustanovitev županske zveze za dravsko banovino. V to svrhu so se zbrali predstavniki občin ob 15. uri popoldne v veliki dvorani Kazine.

Ustanovni občni zbor županske zveze je otvoril ljubljanski mestni načelnik g. dr. Dinko Puc, ki je prisrčno pozdravil svoje tovariše, zastopnike slovenskih občin, navzoče narodne poslance in banske svetnike, zahvaljujoč jih za pripravljenost, s katero so se odzvali povabilu kralja, da pomagajo pri zgradbi novih temeljev države. V večjih obirih je nato opisal naloge županske zveze, katere najvišji cilj bo čuvati in braniti občinsko samoupravo ter koristiti občin. V zvezi bodo združene vse mestne, trške in kmetijske občine, da se bodo v tesnem spoju lahko učinkovito zavzemale za svoje gospodarske in socialne potrebe. Zveza bo ustanovila stalno pisarno in bo izdajala svoje posebno glasilo, ki bo na strokovnjaki način obravnavalo vsa prečeta vprašanja konunalne politike in gospodarstva. Osnovni bodo po lokalnih potrebah tudi odseki z obširno notranjo avtonomijo, kakor tudi posebni odseki za mestne, trške in kmetijske občine.

Pravila županske zveze za dravsko banovino, ki jih je nato prečital zborovalec g. dr. Puc in ki jih je banska uprava že potrdila, vsebujejo v glavnem smernice, ki jih je predsednik zborovanja v svojih uvodnih besedah podrobno obrazložil. Ko je ustanovni občni zbor odobril in sprejel predložena pravila, je g. dr. Puc predlagal volitev upravnih funkcionarjev županske zveze.

Po njegovem predlogu je občni zbor izvolil za predsednika g. Valentina Babnika, župana iz St. Vidu nad Ljubljano, čigar izvolitev so vzeli zborovalci z navdušenjem na znanje. Ko se je izbrani predsednik toplo zahvalil za izrečeno zaupanje, sta bila za I. in II. podpredsednika izvoljena g. dr. Dinko Puc, ljubljanski mestni načelnik, in dr. Milan Gorican, župan iz St. Lenarta v Slovenskih goricah.

Za predsedstvom je bila izvoljena ostala uprava, ki je sestavljena iz zastopnikov posameznih srezov in ki je bila odobrena z isto enodušnostjo kakor predsedstvo. Za odbornike so bili iz posameznih srezov izvoljeni naslednji predstavniki občin:

Brezice: Pinterič Franc, župan v Rigoncih; Celje: Omladič Josip, braslovski župan in posestnik v Poljčah; Črnomelj: Müller Karol, posestnik, Črnomelj; Dolnja Lendava: Peterka Martin, Belčinci; Dravograd: Lahovnik Franc, Farna vas; Gornji grad: Kolenc Fran, Ljubno; Kamnik: Novak Karol, posestnik, Zajasovnik pri Motniku; Kočevje: Andolšek Franc, posestnik, Velike Poljane 9; Konjice: Konc Pavel, posestnik, Preloge pri Konjicah; Kranj: Hafner Jože, posestnik in župan, Skofja Loka; Krško: Ratkovič Anton, posestnik, Dolnja Brezovica 1, St. Jernej; Laško: Gustav Vodusek, župan, Trbovlje; Litija: Grčar Albin, posestnik, Zagorje; Ljubljana-okolica: Drogenik Fran, St. Jurij ob juž. žel.; Ljutomer: Skuhale Franc, posestnik, Križevci; Logatec: Lenarčič Stanko, posestnik, Nova vas; Maribor - desni breg: Lesjak Davorin, posestnik, Ruše; Maribor - levi breg: Thaler Franc, obč. svet., St. Dž; Metlika:

Plut Martin; Murska Sobota: Titan Janez, posestnik, Crenšovci; Novo mesto: Saje Al., posestnik, Zaplek 4 (Vel. Loka); Ptuj: Kolarič Anton, župan in posestnik, Središče ob Dravi; Radovljica: Ažman Ivan, posestnik, Hraše (Lesce); Slovenjgradec: dr. Alojzij Bravkovič, župan, Slovenjgradec; Smarje pri Jelšah: Šentjur Stanko, župan v Rogasli Slatini; Ljubljana: dr. Dinko Puc; Maribor: dr. Lipold Franjo; Celje: dr. Gorican Alojzij; Ptuj: Jerše Lavoslav. Nadalje je v odboru g. dr. Rutar Ignacij.

Namestniki so: Brežice-Krško: dr. Benedičič Franjo, zdravnik, Senovo; Celje - Laško: Kukovec Vinko, stavbenik, Celje-okolica; Črnomelj-Metlika: Malič Pero, mešar in gostilničar, Vinica; Dolnja Lendava-Murska Sobota: Vratarič Nikolaj, posestnik, Prodanovič; Dravograd-Slovenjgradec: dr. Majer Fran, odvetnik, Šostanj; Gornji grad-Kamnik: Kratner Fran, župan, Kamnik; Kočevje-Novost: Rus Ivan, industrijec, Hrib 26 (Loški potok); Konjice-Maribor desni breg: Volk, župan, Podbrezje; Kranj-Radovljica: Dolenc Karol, posestnik in trgovec, Železniki; Ljubljana-okolica-Litija: Šušteršič Josip, posestnik, Sečnica 1 (Medvode); Maribor levi breg - Ptuj: Lešnik, Sv. Janez na Dravskem polju; Smarje pri Jelšah-Ljutomer: dr. Božio Lenard, odvetnik, Gornja Radgona.

Nadzorstveni odbor:

Ciril Pirc, posestnik in župan, Kranj; Matija Gorican, župan, Mozirje; Naglič Leopold, posestnik in župan, Ziri; Kirbiš Ivan, posestnik in župan, Sv. Marjeta na Dravskem polju; Mastnak Fran, posestnik in župan, Dramlje.

Po volitvi je ustanovni občni zbor odobril članarino, ki bo znašala za vsako občino po 5 par letno na vsakega prebivalca. Nato je zborovalce pozdravil g. minister Ivan Pucelj ter črtil pomen dela župovan za skupni blagor. Poudaril je značaj posameznih občin, ki so osnova vsega javnega gospodarstva, tako da je upravičena nada, da bo gospodarstvo v vsej državi urejeno, ako bodo občine poslovala v "območih svojih občanov. Merodajni krogi gledajo z velikim zaupanjem na župansko zvezo in jo smatrajo kot dragoceno pomoč pri delu za državo.

Za tem je g. podban dr. Pirkmaier v zastopstvu zadržanega bana g. dr. Marušiča zagotovil zborovalce, da bodo oblasti z vsemi svojimi silami podpirale stremiljenja občin ter jim pomagale premagati težave, s katerimi se bore posamezne občine. Predsednik g. dr. Puc je nato zaključil lepo uspehi ustanovni občni zbor županske zveze.

Manifestacijski zbor Narodne odbrane

V nedeljo popoldne se je vršilo v veliki dvorani Kazine zborovanje, ki sta ga priredila Oblastni odbor in krajevna organizacija Narodne odbrane in ki so se ga udeležili naši najodličnejši narodni delavci ter širitelji nacionalne misli. Zboru je predsedoval g. dr. Josip Cepuder, ki je po pozdravnem nagovoru predložil zborovalcem naslednjo vdanostno brzojavko Nj. Velikemu kralju:

"S prvega manifestacijskega zborovanja pozdravlja Narodna odbrana svojega modrega in viteškega vladarja, kralja Zedmitelja, z zagotovili vdanosti in obljublja zvestobo kralju in domovini."

Zbor je z navdušenjem sprejel tople predsedniške besede na naslov našega državnega poglavarja. Nato je g. dr. Cepuder v globoko zasnovanem govoru orisal namen Narodne odbrane, ki ima v svoji prošlosti velik del zasluge za naše osvoboditve. Delo pa še ni zaključeno in organizacija idealistov ima še vedno globoke vzroke za svoj obstoj. Danes, ko je koren vsega zla duhovna kriza, je N. o. poklicana, da stoji na branik naroda in ga vzgaja v zaupanju do lastne moči, zaupanju v državo. Družiti je treba vse sile, zatrejati vso malodušnost in z železno vztrajnostjo delovati za okrepitev Jugoslavije, izven katere za nas ni življenja.

Predsednikov govor je izval vihar navdušenja, nakar je izrečenoval g. profesor Diodirje Andrič iz Beograda, ki je podal ideologijo borbenega nacionalista, čigar moralna dolžnost je, postaviti vse svoje sile v službo narodni državi. Njegov govor je trajal skoro celo uro in so ga zborovalci vedno znova prekinjali z oduševljenimi odbravanjem.

Ni manj toplo ni bil sprejet govor narodnega poslanca, župnika g. Janka Barleta, ki je v vnešenih besedah opominjal poslušalce, naj ne gre brez odjeka mimo nas sedanja velika doba, da ne bo na naše glave padla ostra obsodba zgodovine. Kakor je kralj odločno in jasno izgovoril, da zanj ni več trah črk SHS, marveč je eden narod, tako se moramo vsi zavedati, da je edino v jugoslovenstvu naša rešitev. Ogromna udeležba ob volitvah je dokaz, da je narod poimil veliko kraljevo besedo in po zaželenju obsodil ono pešico zaslepljenosti, ki so skušali ovirati s hujškanjem na abstinenco edino pravo rešitev naše notranje krize. G. župnik je svečano izjavil:

Poslanec in senatorji imajo voljo konsolidirati državo, napraviti jo močno na znotraj in na zunaj. Bodočnost naše Jugoslavije bo, kakor sam čutim, srečna, sijajna. Božja previdnost čuva nam nani in kakor je Bog čuval nekdanj malo Srbijo, tako bo čuval tudi veliko in močno Jugoslavijo pod vodstvom kralja Aleksandra!

Ob tem zaključku vzornega narodnega svečanosti je zavrnil po dvorani orkan navdušenja, ki se dolgo ni hotel poleči.

Nato je govoril tajnik osrednjega odbora N. o. g. Uroš Bičič, ki je razgrnil podoben način in podčrtal smernice narodnega dela. Prekmurski rodoljub g. učitelj Horvat je želel naj društvo posveti svojo pozornost Prekmurju, ki je 1000 let vzdihovalo pod tujevo peto, da se ojači jugoslovenski duh na starih panonskih tleh. G. dr. Miloš Vauhnik, eden izmed najdelavnejših narodnih borcev ob severni meji je spodbudil zboru pozdrave Maribora in generala Maistra ter opozoril na živahno in nevarno namadalo delavnost nemških nacionalističnih društev, katerih delovanje stremi, da se razširi na naše ozemlje.

Zaključno besedo je izrečenoval g. polkovnik Novakovič, ki je prinesel pozdrave Streljaških družin, ki se po Slovenskem prav pridno širijo in bodo v primeru po-

trebe tudi znale braniti mejo ter žrtvovati celo svoje življenje za kralja in domovino. Okoli polodne je g. dr. Cepuder zaključil prelepo zborovanje, popoldne pa se je v hotelu Bellevue vršil prijateljski sestanek zborovalcev.

Izvoljeni senatorji

Za senatske volitve je bila kakor znano v dravski banovini vložena samo ena kandidatna lista. Zato so za senatorje in njihove namestnike izvoljeni vsi gospodje, ki so bili na kandidatni listi. Dravsko banovino bodo v senatu zastopali:

dr. Vladimir Ravnihar, odvetnik v Ljubljani,

dr. Fran Novak, odvetnik v Ljubljani,

dr. Janko Rajar, vpokojeni veterinarski delegat Jugoslavije na Dunaju,

dr. Miroslav Ploj, bivši veliki župan v Mariboru.

Kot namestniki so izvoljeni:

dr. Alojzij Gorican, odvetnik in župan v Celju,

Ciril Pirc, posestnik in župan v Kranju,

Ivan Sancin, bivši kmetijski načelnik v Ljubljani,

Jakob Zadavec, industrijec v Središču.

Dr. Vladimir Ravnihar

Dr. Vladimir Ravnihar se je rodil 6. marca 1871 v Ljubljani, kjer je dovršil tudi gimnazijo. Pravne študije je absolvirал na Dunaju, l. 1902. pa je otvoril odvetniško pisarno v Ljubljani. Zgodaj že se je posvetil javnemu življenju in nacionalnemu delu. Kot maturant je bil predsednik Zveze abiturijentov slovenskih in hrvaških srednjih šol ter predsednik abiturijentske

ga kongresa v Ljubljani. Na Dunaju je bil član »Slovenijec« ter bil soustanovitelj in predsednik akad. ferijalnega društva »Sava« v Ljubljani.

Po dovršenih pravnih študijah l. 1895. je bil dve leti v sodni službi v Ljubljani in Novem mestu, nato pa je prestopil k advokaturi ter bil odvetniški koncipient v Celju. Povsod se je živahno udeleževal v narodnem in prosvetnem življenju, zlasti pa v Celju, kjer je v takratnih višjih časih stal na čelu kulturnega dela. Tudi ko je prišel kot odvetnik v Ljubljano je posvetil svoje delovanje v prvi vrsti raznim prosvetnim institucijam, zlasti pa »Glasbeni Matici«, koje predsednik je sedaj že 14. leto, in Sokolstvu. Ob ustanovitvi »Slovenske sokolske zveze« l. 1905. je bil izvoljen za starostvo Zveze, l. 1920. pa ga je Jugoslovenski Sokolski Savez izbral za podstarostvo. Po smrti prvega staroste dr. Ivana Oražna je l. 1921. prevzel mesto staroste ter ostal na tem položaju do l. 1924. Kot starosta je predsedoval odboru za sijajno uspehi prvi vsesokolski zlet v Ljubljani leta 1922.

Bivša narodno-napredna stranka ga je l. 1911 kandidirala za državnega poslanca v dunajski parlament, kjer je zastopal svoj volilni okraj, stolno mesto Ljubljano, vse do prevrata. V dunajskem parlamentu je vstopil v češki parlamentarni klub pod predsedstvom dr. Kramarja, ker so se bili izjavili poskusi, da bi vsi slovenski, hrvaški in srbski poslanci tvorili enoten klub. Po ustanovitvi »Jugoslovenskega kluba« med vojno pa je postal seveda član tega kluba. L. 1914 je bil izvoljen tudi v deželni zbor kranjski. Ob prevratu je bil član Narodne vlade ter je vodil iustino upravo za Slovenijo kot poverjenik za pravosodje. Tega leta je bil izvoljen v občinski svet ljubljanski, ki mu pripada od tedaj ves čas do danes.

Novi g. senator je znan že izbozen jurist, njegovo politično in sploh javno udeleževanje pa mu je pridobilo globok in trezen pogled v težko in potrebo vseh panog našega življenja in dragocene izkušnje, tako da bo dravska banovina imela v njem odličnega predstavnika v jugoslovenskem senatu.

Dr. Fran Novak

Dr. Fran Novak je bil rojen 1. oktobra 1877. v Smarju pri Celju. Izšel je iz siromašnih krogov našega naroda; njegov oče je bil sodni sluga. Dr. Novak je obiskoval ljudsko šolo v Idriji, gimnazijo pa v Ljubljani. Pravne študije je absolvirал na univerzi na Dunaju, kjer je tudi promoviral. Odvetniško prakso je delal v Ljubljani, kjer je l. 1906 otvoril svojo lastno pisarno. Za časa svojih študij na Dunaju je bil predsednik akademškega društva »Slovenija«.

Od l. 1908. do prevrata je bil poslanec v kranjskem deželnem zboru, l. 1919. pa je bil izvoljen tudi v ljubljanski občinski svet. V deželnem zboru je bil namestnik deželnega odbornika in član deželnega šolskega sveta, v katerem je vodil ljuto borbo s

proslulim šolskim referentom Kalteneggerjem, ki je deloval zlasti med vojno proti ljubljanskemu in v deželnem zboru je imel mnogo važnih referatov. Vedno se je z vso vztrajnostjo udeleževal nacionalnega življenja ter je zlasti nastopal za Sokolstvo, za ustanovitev slovenske univerze, za slovensko gledališče itd.

Tik pred uverturo svetovne vojne meseca junija 1914 ga je poslal ljubljanski občinski svet skupno s sedanjim narodnim poslancem g. Pustoslavškom v Beograd kot zastopnika mesta Ljubljane na proslavi stoletnice Dositeja Obradovića. Ekspozicirana je bila ta pot, ki so jo takratni avstrijski mogotci srečno gledali. Na slavnosti seji v dvorani beogradske univerze je g.

dr. Novak govoril v imenu Ljubljane ter izrekel proroške besede, da mora postati Beograd več kakor samo kulturno središče Jugoslovenov, besede, ki so mu jih v takratnih časih prav hudo zamerili avstrijski dostojanstveniki. Ob priliki svojega bivanja v Beogradu je bil dr. Novak sprejet v posebni avdienci od sedanjega kralja Aleksandra in skupno z g. Pustoslavškom odlikovan z redom sv. Save. Izročitev odlikovanja pa se ni mogla izvršiti, ker je prej izbruhnila svetovna vojna.

Ze pred vojno je sedanjí senator v velikih političnih kazenskih procesih branil obtožence, osobito pa je tekom svetovne vojne v nestetih primerih branil pred okrutnimi avstrijskimi vojnimi sodišči nacionalne ljudi, ki so bili obtoženi veleizdaje ali drugih političnih grehov. Pri tem je mnogokrat riskiral svojo prostost, ker so mu razni »soberisti«, predsedniki vojnih sodišč in vojaški državni pravdniki mnogokrat grozili, da bo prišel sam na zatočno klop, ako ne bo izpremenil načina obrambe obtožencev. Marsikomu je dr. Fran Novak s svojim nastopom rešil svobodo in celo življenje.

Po vojni je bil dr. Novak član Narodnega predstavništva, pri naslednjih volitvah pa ni več kandidiral, pač pa se je vedno živo zanimal za vsa naša politična vprašanja ter sodeloval v raznih organizacijah pri reševanju političnih, nacionalnih in zlasti gospodarskih zadev.

Kot odvetnik in pravnik uživa senator dr. Novak med vsemi sloji velik ugled. Znan je tudi njegovo zanimanje za akademsko omladino, s katero je v stikih potom Starešinske zveze, bil je tudi dolgoletni predsednik »Radostojar«. Naš senat bo z njim pridobil odličnega poznavalca vsega našega življenja.

Dr. Janko Rajar

Dr. Janko Rajar je bil rojen kot sin trdnega kmečkega posestnika v Dečji vasi pri Trebnjem dne 2. februarja 1872. Po končani gimnaziji se je posvetil veterinarskemu študiju na Dunaju, kjer je bil l. 1896 promo-

viran za živinozdravnika. Do 1920. je kot okrajni živinozdravnik služboval v raznih krajih na Hrvaškem in v Sloveniji, naposled v Krškem. Od tam je bil l. 1920 na listi bivše kmetijske stranke izvoljen za narodnega poslanca. Po dvoletnem delu v narodni skupščini se je vrnil v državno službo, v kateri je več let uspešno vršil funkcije veterinarskega referenta za bivšo mariborsko oblast. Od l. 1929 dalje je opravljal važno službo veterinarskega delegata pri našem poslanstvu na Dunaju.

Dr. Rajar se za časa svojega 35-letnega službovanja ni nikdar omejeval zgolj na posle uradnega veterinarja, temveč je njegovo delo bilo vsestransko. Pisal je strokovne poljudne članke, poučeval, predaval in organiziral; zato je povsod užival simpatije in ugled.

Kot narodni poslanec si je dr. Rajar stekel mnogo zaslug za razširjenje veterinarske visoke šole v Zagrebu, ki mu je v značilno priznanje in hvalečnosti podelila častni doktorat. Velike so zasluge sedanjega g. senatorja tudi za organizacijo slovenskih in vseh jugoslovenskih živinozdravnikov; ko je bilo l. 1921 ustanovljeno Jugoslovensko veterinarsko združenje, je bil dr. Rajar izvoljen za njegovega prvega predsednika.

DVA NOVA MODELA

Allegro

sestavljena v en aparat, kamen in usnje za brušenje. Režila se brusijo na eno ali na dve ostrini. Omogoča se brezhibno britje

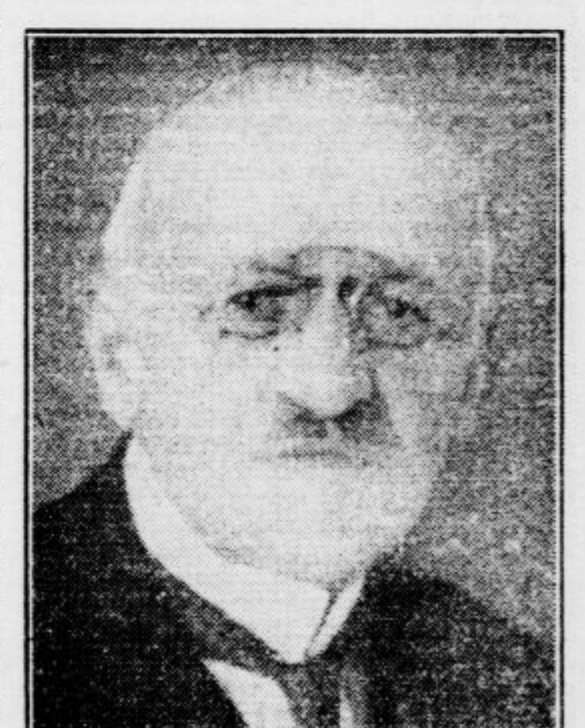
NEVERJETNO POENOSTAVLJEN

Priprava za brušenje se obrača z bliskovito brzo, obvladajoč kamen in tudi jermen za ostrenje. Dobiva se v vseh parfumerijah, drogerijah, nožarnah in ostalih prodajalnah te stroke.

V g. dr. Rajarju je dobilo zlasti naše kmetijstvo odličnega zastopnika in zagovornika v jugoslovenskem senatu.

Dr. Miroslav Ploj

Rojen je bil 24. junija 1862 v Ptuj; gimnazijske študije je absolvirал v Ptuj in Mariboru, pravno fakulteto pa v Gradcu in na Dunaju. Po promociji je vstopil 1884 kot odvetniški koncipient v pisarno svojega očeta, že naslednje leto pa je šel v državno službo in je bil imenovan za koncipienta finančne prokurature na Dunaju. Leta 1889. je bil poklican na službovanje v finančno ministrstvo, kjer je ostal do l. 1899., ko je bil imenovan za dvornega

svetnika najvišjega upravnega sodišča na Dunaju, l. 1910. je postal senatski predstavnik pri tem sodišču in s tem dosegel najvišji položaj, ki je bil v Avstriji dostopen Slovcem. To priča najbolj jasno o izrednih strokovnih sposobnostih sedanjega g. senatorja.

Po prevratu je bil dr. Ploj meseca novembra 1918 imenovan za šefa likvidacijske komisije nove jugoslovenske države na Dunaju, meseca julija 1920 pa za delegata naše države v dunajski sekciji medzavezniške reparacijske komisije. Ko je bila ta sekcija razpuščena, je meseca oktobra 1921 odšel za finančnega eksperta naše delegacije v reparacijski komisiji v Parizu. To funkcijo je opravljal do decembra 1922, ko je bil imenovan za velikega župana v Mariboru. Leta 1924. je bil upokojen, toda že naslednje leto je bil zopet poklican v Pariz k naši delegaciji v reparacijski komisiji. Njen član je ostal do razpusta komisije leta 1930., medtem pa je bodisi kot ekspert, bodisi kot delegat zastopal našo državo na raznih inozemskih in mednarodnih konferencah, ki so se bavile z vprašanji reparacij. Od leta 1901. do 1911. je bil g. dr. Ploj poslanec ptujskega, ormoškega, ljutomerskega in gornjeradgonskega okraja v avstrijskem državnem zboru ter je bil okrog pet let načelnik parlamentarne Jugoslovenskega kluba na Dunaju. Od leta 1904. do 1910. je bil tudi poslanec v štajerskem deželnem zboru, izvoljen v splošni spodnještajerski kuriji.

To so glavni podatki iz plodnega in skoz in skoz delavnega življenja g. senatorja. Ti suhi podatki sami najbolj nazorno pričajo o velikih in vsestranskih sposobnostih moža, ki so ga slovenski župani in poslanci v nedeljo izvolili v četvorico senatske delegacije iz naše banovine.

Bratu Joži Medicu preko ranega groba

Šostanj, 3. januarja. Preko bistrih oči sivega Sokola, prečnega se v višave, sta se vili dva škrlatno-ružička curka krvi in oškropila zasneženo

poljano, s strto perotjo je omahnilo Tvoje izmučeno telo in padlo mrtvo ob trda tla... Zakravelo je srce stvolesnemu oče-

tu, v tajni grozi so zadržale in klonile v nemi bolesi duše ljubeče soproge, skrušene brata in sester, zlate, ašče in ostalih sorodnikov, z njimi pa so gorko zaplakala bratska srca šoštanjskih in velenjskih Sokolov in Sokolice. Brata Jože ni več med nami... In njega je prav tako rodbina kakor tudi šoštanjski Sokol smatral za svojega, saj je poleg skrbi za rodbinsko srečo in obsežno gospodarstvo pri pokojniku baš Sokolstvo dopolnjevalo bogato vsebino njegovega piodnosnega, a žal, prekratkega življenja.

Ze iz mladih let nacionalno vzgojen, se je v solnčnem Primorju, kjer se je živahno udeleževal v vseh narodnih organizacijah, navzel onega vzvišenege čistega nacionalnega duha, ki mu je postal čvrst pravac življenjske poti v njegovi zrelosti. Takoj ob prihodu v Topolšico, kjer je bil upravitelj tamošnjega drž. zdravilišča, se je oklenil Sokolskega društva in šoštanju z vso ljubeznijo in doslednostjo. Ko si je v šoštanju iz vseleledne narodne rodbine Cerovškove izbral življenjsko družico, se je skupno z blagopokojnim tatom začel tudi aktivno udeleževati smotrnega sokolskega dela, kateremu je večkrat v tehtnih debatah utisnil pečat svoje osebnosti. Živga kontakta z družstvom ni opustil niti takrat, ko mu je že bolezen glodal narušeno zdravje. Po smrti tasta je prevzel znatne obveznosti Sokolskega doma nase in je postal v obredovanju vredni poštvovalnosti in stalni brigi za sanacijo doma eden temeljev društvenega finančnega obstoja. V pravilni oceni pomena telovadbe je osnoval in fundiral Cerovškov sklad v podporo telovadcem za zlete in javne nastope in imel za njihove potrebe vedno odprto srce, odprte roke. Kdo izpolni vrzel, katero je Tvoja nezashušena Usoda začrta v vrstah šoštanjskih Sokolov? Bil pa je cel moč tudi na vseh drugih področjih v kmetijskih in drugih organizacijah, kjer je bilo vse njegovo delo usmerjeno v uspešno napredovanje v teh težavnih gospodarskih časih. Če na koga, pot, m. s. pač na pokojnega Jožo nanaša stih: »Umreti, bratje, težko ni, — pustiti nade, to bolj...«

Zapustil si nas poln lepih upov v bodočnost domovine, v najlepši moški dobi, ko Te je klicalo življenje in srce, poln nartov za svoje delo na domačem in javnem polju, ko še ni bil dograjen Dom Tvoje in narodove sreče. Zato mora in hoče šoštanjski Sokol ostvariti vsaj del Tvojih srčnih rad, z neumornim delom, s tisto veliko ljubeznijo, katere je bilo polno Tvoje blagorice. Stvarnik Ti je odmeril prostorček čez, plitev za Tvojega brezmejnega srca pokop, vanj padajo goste snežinke in sipijo blesteče kristale, z njimi padajo pokojno v grob in legajo k Tebi vse naše ljubeče in čiste misli nate, ob njih naj Ti bo voljno in mehko... In kakor svetovito zvon v božični večer naj se glasi v Tvoj Božji mir naš zadnji: Zbogom in Zdravo!

Pogreb blagoga pokojnika se je izvršil v sredo (30. decembra) na smihelsko pokopališče pri šoštanju ob mnogobrojni udeležbi občinstva iz vseh slojev naroda. Številnih članov gasilnih društev, šoštanjskega in velenjskega Sokola, pevski zbor pa je odpel v srce sezajete žalosti. Rodbina je prešla veliko število sožalnih brzojavk, med njimi tudi staroste JGZ g. Josipa Turka iz Ljubljane. Še dolgo v lepo zimsko so se je med prijatelji in znanci pletel razgovor o dobrem Joži, ki je bil in ostane našim srcem tako ljub in drag... T. K.

Karel Goričar

Celje, 4. januarja. Zopet je smrt neizprosno posegla v že redke vrste odličnih, v narodnih bojih preizkušenih celjskih narodnjakov, težko začeljava rana pa je bila zaskana tudi v slovensko trgovino v Celju. Ze včeraj smo kratko poročali, da je nepričakovano umrl v celjski javni bolnici v nedeljo 3. t. m. zvečer vseleledni celjski velotrgovec a paripjem, šoškim potrebščinar in knjigar g. Karel Goričar, star 64 let. Čresna bolezen ga je že ob koncu lanskega septembra odrgala od trsovine, v kateri je neumorno kekor čebela delal polnih 22 let, in ga prisilila, da je poiskal zdravlja pri zdravniških specialistih v Ljubljani, Zagrebu, Gradcu in drugod. Vsa medicinska znanost mu ni mogla pomagati. Ko se je protekli mesec ob Miklavžu vrnil po 3-tedenskem zdravljenju v Gradcu med svojo iskreno ljubljeno družino in drage prijatelje, se je zdelo, da se mu je zdravje izboljšalo. To pa je bilo le navidežno. Močna njegova narava se je le z zadnjimi silami upirala neizprojni uničujoči bolezni, ki je dosegla svoj višek v nedeljo dopoldne, ko so morali bolnika prepeljati z reševalnim avtom v bolnico. Tu so ga nemudoma operirali in je dve in pol ure trajajoča operacija uspeša. Za njegovo življenje pa je ljub temu obstojala resna nevarnost, ker je trpel tudi na hudi srčni napaki. Zal se je bolezen izkazala za upravičeno: ob 19. je za vedno prenehala biti zlato srce Karla Goričarja.

Praznik na Vardarju

Le s težavo ločijo naše selo od njegove okoline: od lepe ravnine, oziroma od planote, na kateri čepa turške kalupe liki rjave črepinje, in od položnih brd, ki tako kličejo po pridnih in razumnih rokah, da jim izpremenje prirodno lice in izvajajo iz njega jake življenjske sokove. Za njimi se vpenja zmerno hribovje, ki bi mu ne mogli verjeti, da je pribežališče volkov in divjih veprov (svinj), ki jih glad preganja iz zadaj ležečega orjaškega bukovega pragozda v bližino više ležečih sel.

Ej, ti vepri mikajo naše mlade naselejnec!

»Za božič jih mora pasti vsaj kolikor je prstov na moji zdravi roki.« Tako računajo naši mladi, vsi navdušeni lovci — — —

Od južne strani nas straziho strme grške gore, vse že v snežni kapi, a tam od zahajajočega solca se kot velika tajna kopljejo v večerni zarji vršaci Albansko-grškega gorovja.

Neobičajen dojem dobiš, če živneš s pogledom čez to veličastno prirodo. To je še zaprta knjiga.

Ni naša brhka Soča ta počasni in motni Vardar. Ki seče našo dolino, a ko zatrepčejo njegovi valovi v jasni, orlo-

Pokojnik se je rodil 12. decembra 1867 v Mozirju. Po učni dobi je vstopil v znano Giontinjevo knjigotroško trgovino v Ljubljani, od koder se je pozneje podal na daljšo strokovno izpopolnitev v veliko, moderno urejeno Grubarjevo tovarno učil in drugih šolskih potrebščin v Linzu. Z velikim strokovnim znanjem in praktičnimi izkušnjami se je vrnil v domovino in ustanovil 1. avgusta 1909 v družbi z vodjo Zvezne trgovine v Celju g. Francem Leskovškom na današnji Kralja Petra cesti v poslojpu hotela »Beli vol« novo trgovino, ki se je ob marljivem, vzorno dožnem delovanju obeh družabnikov z leti razvila v lepo uspešajočo veletrgovino. L. 1911 sta družabnika kupila tudi Zvezno trgovino in vodila obe podjetji do l. 1921, ko sta opustila Zvezno trgovino, istočasno pa znatno povečala novo podjetje. L. 1917 pa je pokojnik sam kupil hišo in hotel pri »Belem volu«. Tik pred svetovno vojno jima je uspelo pridobiti tudi knjigotroško koncesijo po petletnem brezuspešnem prizadevanju, ker so ju avstrijska oblast na vse načine skušala ovirati in njunem napredku zaradi njunega odločnega narodnjaštva. Pozneje sta odprla podružnico knjigarne tudi na Glavnem trgu, kjer obstoja še danes. Tako je trajalo družabništvo trdke Gorčar in Leskovšek do prerane smrti prvega družabnika polnih 22 let.

Karel Gorčar je bil moč visoke izobrazbe in izredno blagega srca. Nešteti so oni, ki ján je njegova darežljiva roka pomagala v etški in bedi, ne da bi za to kdo zvedel. V celjskem in predvsem slovenskem javnem življenju je bil izrazita, močna in izredno priljubljena osebnost. Dolga leta je bil mestni občinski svetnik, odbornik raznih gospodarskih organizacij, upravni svetnik Mestne hranilnice in član ter vnet podpornik vseh celjskih narodnih in kulturnih društev.

Bodi mu ohranjen med nami tračen časten spomin, bridko prizadeti sorodgi in hčerka, ter ostali rodbini izrekamo naše iskreno sožalje!

Stiske naših rojakov v Nemčiji

Düsseldorf, 30. decembra

Položaj naših rojakov na Westfalskem postaja vedno težji in nevdružnejši. Brezposelnost stalno narašča ter uvršča tudi vedno nove čete naših westfalskih rojakov v strašno večmilijonsko armado gladnih in brezposelnih, ki tavaajo danes po nemških zemljah ter s strahom in obupom zro proti prihajajoči zimi. Po podatkih naših podpornih društev je število brezposelnih rojakov na Westfalskem že preseglo 1.500. Ogrornna večina teh bednih siromakov so rudarji, doma iz srezov: Litija, Laško, Krško in Celje, ki so odšli že pred leti v tujino za skoraj vsakdanjega kruha. Večinoma so to že starejši poročni možje z ženami in otroki, ki vsi preživljajo na težje pomenikanje. Skupno je prizadetih nad 4 tisoč oseb, med njimi mnogo otrok, ki nimajo čisto niti enkrat na dan tople hrane.

Na težja je pri tem zavest teh nesrečnih nezaposlenih rojakov, da ni mogoče unati v doglednem času na kako izboljšanje položaja in da je vsaka nada na skorajšno zaposlitev brezupna. Do nedavna so si pomagali rojaki na Westfalskem vsaj na ta način, da so se selili v nizozemske in belgijske rudniške naselbine, kjer je zaposlenih danes okoli 2.500 Slovencev. Posledice svetovne gospodarske krize pa so udarile tudi nizozemske in belgijske premogovnike tako zelo, da le še z največjimi napori vzdržujejo svoje obrate na prvotni višini in da ne sprejemajo nič več novih delovnih moči.

Brezposelni rojaki na Westfalskem sprejemajo brezposelno podporo, ki znaša 50 odstotkov osnovne mesečne plače. Po ukinitvi brezposelne podpore, ko preteče zakonita doba, imajo brezposelni pravico do tako zvane podpore v krizi (Krisenfürsorge), toda samo nemški državljani, tuji samo ob pogoju reciprocitete. To podporo prejemajo deloma iz državnih, deloma pa iz občinskih sredstev. Pri podeljevanju podpor pa so naši rojaki kot tuji le prečesto prikrajšani, posebno od strani občin, ki so to podporo že večkrat ukinitile, a na intervenciji zopet obnovile. Našim rojakom se »svetuje«, naj se vrnejo v domovino. Grožnje z izgonom postajajo vse bolj pogoste ter bo treba računati s tem, da bodo prisiljeni vrniti se v doglednem času številni naši rojaki z Westfalskega, katerim bo treba v tem primeru preskrbeti delo, ker bodo sicer padli v breme domačih občin, ki so že itak preobremenjene z izdatki za ostale in onemoglo občane.

Ker so podpore za brezposelne nad vse male, žive naši rojaki v skrajni bedi. Mnogi med njimi ne morejo s temi podporami plačati niti najemnine za stanovanje ter so prisiljeni posegati tako po poslednjih prihrankih, ki so jih s tolikimi napori pridobili po dolgih letih opasnega dela. Kljub težki gospodarski krizi, ki teži tudi domovino, bo morala ta vsekakor najti sredstvo za najskromnejšo podporo svojih bednih sinov v Westfaliji ter jim omogočiti, da vsaj ob skromnem kruhu pričakajo bolj-

ših dni. To sta storili že tudi Českoslovaška in Poljska, čeprav se morata sami boriti s težkimi finančnimi in gospodarskimi nepravilnostmi.

Spriči sedanjih težkih razmer pa bo potreba misliti tudi na novo konvencijo o social. zavarovanju delavstva, sklenjenih leta 1928, med Nemčijo in Jugoslavijo, ker se izplačuje tako zvana »krizna podpora« brezposelnim po duhu teh konvencij samo v primeru reciprocitete in torej nimajo naši rojaki v Nemčiji pravice do te »krizne podpore«, ker taka podpora v naši državi ne obstoja.

Vse premalo pozornosti posveča domovina tudi vprašanju kulturno-nacionalnega dela naših westfalskih izseljenških organizacij, ki se morajo neprestano boriti s hudimi finančnimi ovirami. Delu teh organizacij je pripisovati, da so naši rojaki na Westfalskem kljub vsem nepravilnostim nacionalno še vedno zelo zavedni in agilni. Saj so osnovali v toku zadnjih let niz novih društev s povsem nacionalnim obelježjem, ki prirejajo šolske tečaje za našo dečo, ustanavljajo knjižnice sokolske, dramatične, pevske in tamburaške odseke. Nekatere od teh društev so nastopila že tudi pred nemško javnostjo ter ponovno pela narodne pesmi v kölnskem radiu. Tekom letošnjega leta bo ustanovljena tudi župa westfalskih društev ter izdelan načrt za izdajanje samostojnega lista. Agilnost teh društev pa ni omejena samo na westfalsko ozemlje, temveč sega tudi med naše emigrante na Nizozemsko, v Belgijo in Luksemburg.

Med spanjem je skoro zgorel

Mokronog, 4. januarja.

54letni France Tomc, po domače Gornc iz Radovljice, se je pred leti naselil v Mokronogu. Bil je kot umen zidar delavec povsod znan posebno sročen je bil pri betoniranju vodnjakov. Zaneseno od svojce je živel skromno življenje in prenočeval pri nekem tržanu v hlevu, kjer je v noči od sobote na nedeljo s cigareto v ustih zasnal v slomi. Drugo jutro ga je našel gospodar v dimu stokajočega in strašno opečnega.

Prvo pomoč je nudil ponesrečencu g. dr. Skulj in odredil prevoz v bolnico. Občinski redar g. Pleškov je preskrbel siromaku vozniaka v osebi g. Viktorja Lindiča, ki je navzlic slabemu vremenu in dolgi poti prepeljal silne muke trpečega delavca v novomeško bolnico. Stanje Tomca je obupno, ker ima opečeni obe nogi, trebuh in levo roko.

Morilec med nami

Ljubljana, 4. januarja.

Ljubljana ima zopet filmsko senzacijo: tehniško in igrariko dovršeno delo slovenskega nemškega filmskega režiserja Frtza Langa »Morilec med nami«. V filmu, ki mu je služil za podlogo primer strašnega düsseldorfkega vampirja, v limo tajinstvenega morilca, ki neprestano išče žrtev med šolaricami. Vse prebivalstvo je razbijeno, ko so se pojavile po mestu posebne izdaje časopisov z vestmi o ponovnem umoru deklice, čije povračila njena mati nestrno in zaman pričakuje. Vse hote nemagati pri iskanju strahotnega zločinca. Policija je na nojah noč in dan, vrši hišne preiskave, ima zastražene vse ogie in kote, vdira v sumljive lokale in preiskuje sumljive osebe obeh spolov.

Tatovi in vlomilci, ki jih neprestano policijske racije motijo v njihovih poslih, sklenejo naposled na predlog svojega poglavarja, da sami poiščejo morilca in ga sami obsojijo. Organizirali so berate in razne potepine, naj jim pomagajo pri zasledovanju. Ko ima morilec zopet v pestih malo šolarico in ji kupuje igrače, pri tem nervozno poživčuje, kar čuje eden beračev in začne misliti, da je to značilno živžvanje že enkrat čul, in sicer takrat, ko je neznan vampir kupoval balonček svoji žrtvi deklici Elzi. Poklical je enega vlomilcev in ga opozoril na možeta, ki je stopal po ulici z deklico in še vedno poživževal.

V tistem trenutku se izza oglov his pojavijo zasledovalci in sledijo skrivnostnemu neznancu. Eden zasledovalcev si nariše na dlan z rdečo kredo veliko črko M (Mörder), potem pa stopi mimo neznanca, trešči nalašč vanj in mu v naglici pritise na stično črko M, da biva zasledovalci laže sledili.

Morilec kmalu spozna, da je v pasti, pa se skrrije v neko poslovalnico, v kateri ostane čez noč. Ponoči tatovi vlomijo v to poslovalnico in primajo trepetajočega vampirja. Izredno napete scene sledijo, ko zbor tatov, vlomilcev, postopačev, propadlih žensk in beračev v nčkem zapuščenem poslojpu zunaj mesta prav po vseh predpishih kakor pred sodiščem sodi morilca, ki se zagovarja, da ni kriv in da ga žene v zločina noka božestna sila. Ko branitelj, ki so mu ga tudi postavili, baš dokazuje, da mora bolestan morilec prav za prav v bolnišnico, ne pa na vsilice vdere v prostor policija in aretira morilca.

Vsa igra je napeta in prirodno podana,

tako da zanimanje gledalcev niti za trenutek ne popusti. Elfin kino Matca ima pri izbiranju filmov nedvomno prav dobro roko. Kdor hoče videti kos življenja iz dna si bo gotovo ogledal ta senzacionalni film.

Kulturni pregled

Balmontove nove pesmi

Večno mladi K. D. Balmont, utemeljitelj novega ruskega pesništva (rojen 1867), je ostal neutrdljiv tudi v pregnanstvu. »Polarna svetloba« (Severnoe slianije. Pesmi o Litvi in Rusiji. Pariz, 1931. Založba »Podnik«, 189 str.) je njegova petnasta knjiga v desetih letih emigracije! Nova dela ne spreminjajo že znane slike pojčote Balmontovega lirizma, a za sedanje napete razmere je značilno, da se pesnik ne omejuje na prepeve sčkovitih litvskih ljudskih »dains« o svatbi, dekletah, siroti in solnu. Tudi v Balmontovo liriko je segla politika. Pesnik »zaduje« opominia »ljubljeno sestro Poljsko, domovino Choinia, Mickiewicza in Slowackega, da njena sedanja neestrpnost ni v skladu s slavno preteklostjo in prestano muko: »Zakaj mušiš Ukraiino, sestra? Zakaj krivico si storila Litvi?« Balmont skuša prepričati polj. pesnika, da bi morala Poljska Litvi povrniti Vilno, njeno zgodovinsko prestolnico, češ, da je nasilnost omadeževala vznešeno pot poljske samostojnosti: »Meni, Rusu, je moj Puškin najsvetejši — je najsvečetejši Lermontov celotni. — Jaz vem, da bivala oba sta na Kavkazu, — kjer bil je Lermontov celo ubit. — Brez Puškina ne mislim na Kavkaz. — Brez Lermontova ne bom zame Petogorska. — A Gruzija je Rustavelijev dom — in Gruziji ne bom odvzel Tiflisa.« (Poliskemu pesniku Janu Lechoni, avtorju »Srebrnega i Czarnega«).

Ista človeška blagost odlikuje tudi Balmontove pesmi o Rusiji. Daleč od domovine obudejo polnozvočno severno naravo, obuja slavne sromine in ljubke ljudske vraže ali ponos na mogočne jezikovne zaklade rusčine. Samo na zadnji strani knjige (pesem »Bodoča Rusija«) moli avtor. Boza, da bi se kmalu razleglo samozvalno »Voistinu voskreset« po padcu Zmarnove države. A še ta klic izvenji v prenitranje, da »samo ljubezen zna olepšati življenje. Zato poet prerokuje, da bojo Litva, Suomi (Finska) in vse druge dežele, ki jih je nekoč stiskalo z obno trinoštvost, pozneje »samo zveste zavezniice Rusije v znamenju svetlega svobodnega orlatstva enakopravnih priateliev«.

Balmontovo delovanje za slovensko vzajemnost je vredno vsega priznanja slovenske tiasnosti. Objavil je v emigraciji med drugim prevode »Zbranih pesmi Jaroslava Vrhelkeza« (Praga, 1928). »Knjige poznih« Jana Kasprovice (Varšava, 1928) in bolgarskih narodnih pesmi (Zlati snop, Sofia, 1931). V potpisu »Soustastie duše« (istotam) govori tudi o Ljubljani in Bledu, kjer je bil gost slovenskega Pen-kluba. Bibliografija, ki je priložena »Polarni svetlobi«, omelia tudi pripravljene za tisk »Jugoslovenske narodne pesmi« (Srbija, Hrvatska, Slovenija).

Kako potrebno je to delovanje za medsebojno sroznavanje, je razvidno n. dr. iz letošnje 2263. številke volilnega ruskega emigrantskega dnevnika »Vozroždenije« v Parizu. Neki D. S., ki tu poroča o L. Tesničevovi monografiji, imenuje O. Zupančiča slovenskega pesnika in dostavlja, da je »velik pesnik svojega malega naroda poleg romantika Peršerona«. Spatil je neznano mu ime uboega Prešerna, ker se je spomnil težkih mlzlokrvnih konjev iz francoske grojije La Perche!

—ski.

Literarno delo naših srednješolcev. Prejeli smo 3.—4. številko dijaškega leposlovnege lista »Zar«. V številki je priobčenih več pesmi in proznih sestavkov iz peresa mladih literatov, ki se še skrivajo pod raznimi psevdonimi in šiframi. Nekateri kažejo mnogo obetajočo rast v zrelost. Jože Kastel je pri spleval članek »Vrednoti in cena osebnosti«, ki podobno kot nemški filozof Jaspers (glej »Jutro« z dne 3. t. m.) prihaja k spoznanju, da leži bodočnost človestva »samo v dovršeni osebnosti«. Za naš mladi rod je to dragoceno spoznanje in priznanje. »Zar« ima celo rubriko »Književna poročila«, ki pa je to pot povsem enostranska in pa kotiček za gledališko kritiko, ki jo piše Lado Lenček.

Kriza revij. Znani časopis »Slavische Rundschau« sporoča v svoji najnovejši (januarski) številki, da bo moral zaradi splošne krize skriti svoj letnik od 10 zvezkov na 6. Jugosloven, ki je dobil Nobelovo nagrado. Ker se v slovenskih listih stalno poudarja, da ni bil deležen Nobelove nagrade še noben Jugosloven, nas prijatelj lista opozarja, da to ne drži. L. 1915. je dobil nagrado za fiziko obzemem s pokojnim Edisonom naš slavni Nikola Tesla. Edison in Tesla sta si delila nagrado na polovico. O Tesli piše daljšo slovensko studijo naš znani fizik g. prof. dr. Lev Čermelj.

Jugoslovenski motivi v ruski poeziji. »Srpski književni glasnik« je priobčil v januarskem zvezku v izviru ku in prevodu tri pesmi ruskega poeta Igoria Severjanina iz cika njegovih jadranskih poezij. Te pesmi so najnovejšega datuma in jih je Severjanin nedavno čital tudi v Ljubljani. V njih ruski poet, po rodu iz dežele »severnih vetrov in mezele in bivačih zadnja leta ob Baltiku, navdušeno opeva naše južno in solnčno morje.

Zagrebski list o ljubljanski modernizaciji »Carmenc«. V zagrebškem »Jutarnjem listu« z dne 31. decembra je izšel daljši informativni članek o Kreftovi režiji opere »Carmenc«. Pisec našteva b'stvene režijske izprmembe, o katerih pravi, da so — kakor vsaka novost — našle navdušene pristaje in ogorčene nasprotnike.

Gotovčeva »Morana« v Beogradu. Včeraj je Narodno pozorišče v Beogradu uprizorilo opero Jakova Gotovčeva »Morana«, k' je imela krstno predstavo predlonskim v Brnu, Jani pa jo je dajala zagrebška opera.

Praski »Hlahole« v Jugoslaviji. Znana praško pevsko društvo »Hlahole« pripravila novo turnejo po Jugoslaviji. »Hlahole« bo koncertiral v Ljubljani kaš ob binkošti, ko se bodo pri nas vršile velike občinske slavnosti ob enem s kongresom Južnoslov. pevске zveze. V načrtu ima tudi koncert v Mariboru.

Prof. dr. Vojeslav Mole o starinah Splita. V Krakovu je izšla v poljštini nova knjiica našega uglednega rojaka, profesorja umetnostne zgodovine na ondni Jazielonski univerzi, z. dr. Vojeslava Moleta: »V Dio-klecionovem mestu«. Pisec opisuje zgodovinske in umetnostne spomenike Splita. Knjiga bo sigurno za interesirala mnoge poljske intelektualce za vzhodno obalo Jadrana, ki je na Poljskem po krivici omarloževana, čeprav nudi krasne pokrajinske slike in ima v svojih lepih, starih mestih mnogo umetnostnih spomenikov.

Jubilarno izdaje zbranih spisov Avgusta Senoe. Prejeli smo: »Biblioteka novnarske zadruge« v Zagrebu bo izdala ob priliki 50-letnice smrti Avgusta Senoe jubilejno izdaje vseh njegovih spisov. Le-to je tem bolj potrebno, ker je v hrvatskem delu našega naroda še vedno veliko povpraševanja po spisih Senoe, ki še n'kdar niso bili izdani zelo kritično in so se z nadaljnjim slovenske generacije niti nimašo pravde slike o velični Senoevega dela. Prišlo je celo tako daleč, da se pod njegovim imenom širijo spisi, ki jih Senoa sploh ni spisal. Kar je dosedaj izšlo njegovih spisov, n'jo bili izdani dovolj kritično in so se z nadaljnjim ponatiskavanjem vedno bolj oddaljevali od izvirnega teksta. Tudi cena je bila previsoka, oprema pa neenotna. Šele marljiva »Biblioteka« bo sedaj omogočila izdanie, kakršnega smo si že dolgo želeli. Poverila je redakciji Senoevih zbranih spisov znanemu literarnemu zgodovinarju in kritiku, docentu zagrebške univerze dr. Antunu Barcu, ki je l. 1926 objavil obširno študijo o tem jugoslovenskem pisatelju. V informacijo soročamo, da bo izšlo okrog 15 knjig na 243 strani, naštenih na najfinem brezlesnem papirju in vezanih v platno. Vsak drugi mesec bo izšla po ena knjiga. Izdanie se lahko naroči proti mesečnemu obroku D'n 20.— za vezan izvod. Vsekakor je Senoa vreden, da ga poznamo v vseh okrajnih Jugoslavije in njevoji spisi naj prirorocilo k večjemu medsebojnemu spoznavanju. Vse informacije daje Biblioteka novnarske zadruge v Zagrebu, Novinarski dom.

Angleška slikarica z motivi iz naših krajev. V januarski številki »Mladice« je izšel članek o angleški slikarici gospej Leonori Lavrinovi, soprogi našega rojaka, vseuč. profesorja v Nottinghamu, Ga. Lavrinova se je mudila ponovno v naših krajih, ki so njene lepe slikarsko - grafične sposobnosti inspirirali z mnogimi motivi, izmed katerih so posebno uspele radiranke: »Slovenske plevce«, »Kamnike«, »Moj fanteke«, »Može«, »Zenska z jabolki in dr. V »Jutru« smo že zabeležili, da je Ga. Lavrinova ilustrirala angleški prevod Levstikovoga »Gadiaga gnezda«, ki je izšel pred tedni pri Rodkerju v Londonu.

Finančno reševanje milanske »Scale«. Najslavnejše italijansko operno gledališče, milanska »Scala«, je zašlo v finančne težkote. Po Mussolinijevi odločbi bodo morali vsi bioskopji v Italiji prispevati zvesten odstotek svojih dohodkov za podporo »Scale«.

Finančno reševanje milanske »Scale«. Najslavnejše italijansko operno gledališče, milanska »Scala«, je zašlo v finančne težkote. Po Mussolinijevi odločbi bodo morali vsi bioskopji v Italiji prispevati zvesten odstotek svojih dohodkov za podporo »Scale«.

ko neki ne, če bi žuljave roke v času ko se Turčin stiska pod krov ali se oslaja z žarki južnega solca, kar venomer kopale, sejale, sekale, zidale. Vse nam manjka, a delo gre izpod rok. Kmečke roke vršijo tudi delo zidarjev, mizarjev, sodarjev in celo — krojačev.

In vedno in povsod naša topla pesem, ki tako bodri in podžiga!

Globoko zasidrana volja po ustvarjanju poraja vse potrebne moralne dobrine, ki naj bi pospešile naš snoter.

V teh prazničnih dneh, dačeh proč od svoje rodne grude, kužemo načrte v življenje.

Zivljenje!

V tem znamenju stopamo v novo leto, praznujemo praznik svojih upov in globeke vere, ki jo polagamo v zapuščen makedonsko zemljo.

Janko Vrgljani.

Ali ste že naročnik slovenske ilustrovane tedenske revije »Življenje in svet«?

Naši kraji in ljudje

135 let slovenskega novinstva

LUBLANSKE
NOVIZE

JANN. FRIDR. EGERGA,

V Sredo 4. dan

Profenza

Nro. 1.

Je Kafa savršila,
Se terga kej nit?
Moj fofed kaj dela?
Sim barat she fit.

Al vurnosti jmajo
Po fvejeti kej vezh?
Al druga kej snajo,
Kô hrufške fam' pezh?

Sibirska zima na Kočevskem

Kočevje, 4. januarja. Leto 1931. se je poslovalo od nas z darilom, ki nas ni prav nič razveselilo. V sredo zjutraj je začel namreč padati sneg v velikih kosih, ki je naletaval nepretrgano dva dni in dve noči. V mestu samem je zapadlo približno 65 cm snega, dočim ga je po gorskih vaseh nad en meter. Na Silvestrovo je poročil suh severni veter. Naš kočevski kmet ki mu je usojeno, da stanuje visoko v hribih in v sedlih gora, je takoj vedel kaj to pomeni. Se so mu v spominu zametli iz hude zime v 1928-29, zato je vedel, da bo novo leto moral preživeti doma v hiši ne da bi mogel le za hip skočiti ven na vas ali do bližnje župne cerkve. Tako se je tudi zgodilo. Oster veter je namreč vseeno po Kočevskem strušne zamete. Gorske vasi so kakor zakopane pod ogromnimi gomili snega. Veter ki je bil ponekod prav oster, je napolnil na posamezno mesto po dva in še več metrov snega.

Ko je ustalo prvo jutro v novem letu, so ležale kočevske vasi kakor izumrle sredi prostrane snežne odeje. Obnemeli so pri tisti strunni mraz. V mestu samem je bilo na novega leta dan zjutraj — 24 stop. Celzija dočim je bilo v Koprivniku — 26 stop. C. v Kočevski roki pa celo — 27 stop. C. Mraz desedaj še ni dosti popustil. Razumljivo je da so ostale nekatere kočevske vasi kakor Gornji Laz, Cesta, Verdren, Skrlj, Zidhovo, Koče, Bonovo, zlasti pa Draga, Trava in Srednja vas dočela odrezane od ostalega sveta. Pošta služba se v teh krajih ne more izvrševati. Ljudje se danes ne morejo nikamor iz vasi in se zapirajo pred silnim mrazom, ki sili skozi sleherni šranj in notranjost.

Velik sneg in ostra zima sta pripelala iz gozdov mnogo zverjadi v neposredno bli-

žino vasi. Ljudje, ki so mogli priti iz bližnjih vasi v mesto na opravkih, pripovedujejo, da so zasledili v bližini vasi ali pa celo v vaseh samih v snegu stotine volkov, ki sta jih sneg in glad privlačila do ljudskih bivališ. Nekateri so tudi čuli ponoči tuljenje volkov. Srce in zaje je neprestno videti v bližini vasi.

Gorje človeku, ki ga je usoda pogladila te dni, ko je naletaval tak sneg na pot. Blodenje in iskanje poti po zasneženih potih v hudem mrazu ni nič kaj prijetno. Rlivo Koprivnika se je v tem vremenu zgodila smrtna nesreča. N'fako sredi med vasi Hribom in Planino (Stokendol) so na Silvestrovo ponočne peči v snegu neznanega močnega, ki je bil še pri življenju. Zato so našli s njim do prve vasi, kjer so ga pričeli dremati s snegom, da bi ga spravili k zavesti. Vendar je bilo vse zaman. Telo je bilo namreč preveč otoplo, da bi moglo reagirati na toploto, ki se je proizvajala z drženjem. Neznanec je no preteku pol ure brezuspešnih reševalnih poskusov umrl. Kasneje so ugotovili, da gre za nekoga Koprivničana, ki je v ugodnem dnevu, ko je sva najbližji vadi odšel iz Koprivnika v Planino z n'fim parom. Naročilo je oddal in potem izpil v eni gostilni čašico žganja, n'fkar se je napel proti domu, a je sredi dolge poti omagal. Sneg ga je dočel pokrit in so ga le po naključju odkli. Zanimivo je da je nesrečnik srce še bilo, ko je že petnajst ur ležal v snegu.

V mestu samem se je zaradi mraza napravila poledica, ki je tudi že zahtevala svojo žrtev v osebi graščaka in veleposelnika g. Loserja, ki mu je spodlenilo. Pri padcu si je g. Loser v čeliku zlomil nogo. Prvo pomoč mu je nudil okrajni zdravnik g. dr. Luzar.

Zagorski steklarji se rešujejo iz krize

Zagorje, 4. januarja. Steklarna v Zagorju, ki je v precejšnjem obsegu delovala blizu 80 let (zaposlovala je okrog 300 ljudi) in je bila v posesti TPD in v namenu tvrde bratov Abel, je pred štiri leti ustavila svoj obrat in lastniki so jo porušili. Zagorska steklarna je uživala tako doma kakor v inozemstvu zelo lep ugled. Izvažala je svoje proizvode v Italijo, Grčijo, Turčijo, Kitajsko itd. Neposredni povod za ukinitve tovarne je dalo mezdno gibanje steklarjev pred štiri leti in na delstvo, da je tvrda Abel zgradila v Sv. Križu pri Roški Slatini nov obrat. Steklariji so se tedaj po večini izselili iz Zagorja — nekateri v Sv. Križ, nekateri v Paradiž, nekateri v Hrastnik, kjer ima isto podjetje svojo tovarno. Steklariji zagorski steklarjem, ki so pri dolgotrajnem delu pustili svoje zdravje in ki jim je ogenj iz peči, v katerih se kuha steklo, izvil vid iz oči, je šef tvrde steklarja oblihl, da jim bo podjetje do smrti izplačevalo po 30 dinarjev prehranjevalne na dan — toda te datave od strani bivšega delodajalca so se medtem že dvakrat občutno znižale. Položaj prizadetih steklarjev najbolj kričevo označuje izjava starega steklarkega mojstra, ki je dejal: »Začel se bom učiti da bom znal jesti samo enkrat v dveh dneh, če ne bom pri tem učenju umrl«.

Po likvidaciji steklarne je ostalo v Zagorju še nekaj steklarjev in pomožnih delavcev, ki so se dnevno vozili v steklarno v Hrastnik in so morali hoče — nočeš zagrabiti za vsako delo, da so se preživeli. Njihovi zaslužki nikakor niso odovarjali njihovih kvalifikacijam. V steklarski stroki je pri nas še zmerom zaposlenih preveč inozemcev, ki imajo prednost pred domačimi delavci na se po se bomo le težko pogostoma ne morejo kosati z njimi. Zaradi vseh teh razmer na delovnem trgu steklarke panoge so zagorski domačini začeli misliti na osamosvojitve ter so po večmesečnem pripravljivanju v Zagorju ustanovili »Steklobrusilnico«, zadruško, ki ima v načrtu vzpostaviti tudi lastno tovarno stekla.

S pomočjo razumnih domačemu gospodarstvu naklonjenih Zagorčanov in pa zveze, pri kateri je združena veličina, je uspelo, da je podjetje v skromnem obsegu že

začelo obratovati. Tekoj v začetku se je pokazalo, da je zanimanje za proizvode Steklabrutilnice takšno, da se bo podjetje moralo razširiti, ter si je že začetovilo večje prostore, kjer bo lahko zaposlenih do 50 kvalificiranih moči. Ponovno bo uvedlo tudi pletenje steklenic ter tako dalo možnost zaslužka dekletom, ki so od vsake krize nabitostne ogrožene.

Zagorski steklarji s svojim podjetnim prizadevanjem nudijo vsemu domačemu delavstvu, ki ga je težko zadela sedanja kriza, živ vzgled, kako je treba seči po sredstvu samopomoči, če ima delavec delo, na ni pomagano samo njemu, temveč vsemu okraju.

Železniški staroupokojenci in nove dražinske doklade

Društvo železniških staroupokojencev za dravsko banovino nam je poslalo dopis, iz katerega posnemamo: Železniški staroupokojenci, provizionisti in miloščarji države in južne železnice so nestrojni pričakovali, da jim nova uredba pri njihovih malih pokojninah prinese vsaj malo izboljšanje.

Pri rodbinskih dokladah zguhi marsikateri rodbinski doklado za hčer, ki vodi očetu vdovu gospodinjstvo, ker člen 20, točka a pravi, da v tem primeru pripada rodbinska dražinska doklada za hčer le do njene polnoletnosti. Marsikateri teh vdovcev je že v visoki starosti, celo čez 80 let, in sedaj se mu je odvzelo za hčer, ki mu vodi gospodinjstvo, 150 Din mesečno.

Po členu 16, točka c izgubi upokojenec rodbinsko doklado za svojo ženo, ako ima le 1 dinar več ko 200 Din mesečnih dohodkov.

Po členu 19, e ne pripada rodbinska doklada po 16. letu za one otroke, ki se uče obrti, akoravno morajo starši za čas učenja skrbeti zanje. Jim skrbeti za obliko in druge potrebščine. Miloščarji z družbeno provizijo ostanejo nadalje v bedi z malo pokojnino in z osebno dražinsko doklado 2 Din dnevno. Železniškim invalidom se še ni prevedla njihova neugodna renta in prejeto za prejšnjih 100 zlatih kron 25 Din mesečno. V tej zadevi se je že na vseh merodajnih mestih predložilo nebroj vlog, v katerih se je natančno označilo, kaj so bile neugodne rente za železniške invalide in kakšne so dane.

Drug za drugim iščejo ti upokojenci z žalostnim srcem zavetišča v dobrodelnih zavodih in njih število se od dne do dne večja, ker s svojimi prejemki nikakor ne morejo kriti vsakdanjih potrebščin. Zopet se sklicujemo na rimske konvencije, po katerih imajo tudi staroupokojenci pravico do življenja. Na podlagi navedenega se zopet obračamo na kr vlado in gg narodne poslance ter znova opozarjamo na težaven položaj imenovanih. Pričakujemo, da apel ne ostane znova glas upijočega v puščavi, temveč da tudi tem nesrečnikom pred smrtjo zasije svetlejšje solnce.

Senzacionalni kriminalni vel-film FRITZA LANGA

Kriminalni slučaj, ki je držal v napetosti ves svet!

Najnovejši Foxov zvočni tednik

Predstave ob 4., 6. in 9. zvečer.

Elitni kino Matica

Telefon 2124

Ob grobu zaslužnega šolnika

Ribnica na Pohorju, 4. januarja

Včeraj smo položili k večnemu počitku g. Franca Witzmanna, učitelja v pokopju, veleposelnika in župana. Pokojnik je bil naš učitelj 33 let in je večino svojega poklicnega delovanja prebil v našem kraju. Bil je vzoren vzgojitelj, popolnoma posvečen naši mladini, poleg tega pa tudi vzor gospodarja, kar priča tudi lepo posestvo, katero je vodil z največjo vnemo. Da ne bi zamudil svojih šolskih dolžnosti, je bil po navadi že ob 4. zjutraj na travnikih, njivah in v planinah.

Naš pohorski kraj je postal njegova srčno ljubljen domovina in dalekoviden, kakor je bil, se je mnogo brigal za razvoj tujskega prometa. Pri tem, da se je naša vas razvila v letno in zmsko letovišče, ima on največji zaslug. Posebno se je zanimal za smučarstvo in mu je najbrž usoda zaradi tega naklonila tudi zadnjo pot v istem času ko je smučarska sezona na višku. Občini je več let županoval in vsi občani so našli v vseh težavah in skrbih pri njem najboljšega svetovalca in pomočnika.

Bil je pravi sin našega zelenega Pohorja, kajti zibelka mu je tekla v Puščavi l. 1868. Pohorske gore je ljubil nad vse in vse je storil, da bi med njimi ostal in tudi umrl. Dan novega leta je bil njegov zadnji. Včerajšnji pogreb na je pokazal, kako priljubljen je bil ne samo v kraju, kjer je toliko deloval, temveč tudi po vseh se tako skritih in oddaljenih pohorskih vaseh. Njegov grob je na pokoplišču pri Sv. Lenartu, ki leži v sredini njegovega posestva, ki bo za vedno ostalo vzor vsem pohorskim posestnikom. Vrlenu vzgojitelju in gospodarju bomo ohranili časten spomin.

Zvočni kino Idea

Trio največjih umetnikov
Conrad Veidt
Heinrich George
Trude v. Molo

in filmu, izdelanem po romanu
Claude Farrère-a

Noči na Bosporu

Film velike ljubezni in trpljenja
teško preizkušene žene iz diplomat-
skih krogov

DANES! PREMIERA! DANES!

Predstave ob 4., 6., 8. in 9. uri

Pri ljudeh, ki so potrpi, pretrujeni, za delo nezmožni, povzroči naravna »Franz Josefova« grenčica prosto kroženje krvi in poveča duševno in delno sposobnost. Vodeči kliniki izpričujejo, da je »Josefova« voda različne vrde nos za duševne delavce, živčno oslabele in ženske kot dobro odvajalo sredstvo. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

ŽIVLJENJE IN SVET

v novem letu

Zaključena je deseta knjiga edinega slovenskega poljudno znanstvenega in zabavnega tedenskega obzornika »ŽIVLJENJE IN SVET«. Prične se enajsta knjiga, ki bo izhajala, kakor doslej, v tedenskih zvezkih in prenovljeni obliki.

Za novo knjigo smo si pridobili med drugimi zanimivostmi ilustrirano

Zgodovino v zrcalu poštne znamke,

mikavno zbirko zgodb, ki bo zbujala zanimanje vsakemu čitatelju, ne glede na leta in spol. Sestavki vsebujejo občo človeško zanimivost in bodo postali

težko pričakovani vsakotedenski dogodek.

Nadalje bomo priobčevali prav tako ilustrirano se-

Tri minute potovanja

po vsem svetu, ki bo nedvomno zanimala vse naročnike.

Poleg poljudno znanstvenega štiva, ki bo razpravljalo, kakor doslej, o vseh aktualnih vprašanjih moderne znanosti in človeškega napredka, bo pričel izhajati v novi knjigi izvirni slovenski

roman

PEDAKOVA OSVETA

prikazujoč žalno usodo vojne žrtve.

Navzlic vsebinski in ilustrativni izpopolnitvi naše revije ostane naraščajoča nesprenjena: Celoletno (dve knjigi) Din 80.—, polletno (ena knjiga) Din 40.—, trimesečno Din 20.—, mesečno Din 8.—. Za inozemstvo: Italija trimesečno 8 lir, celoletno 30 lir. Francija mesečno 4 franke. Češkoslovaška mesečno 6 kron. Avstrija mesečno 1 šiling. Amerika in ostalo inozemstvo letno 1½ dolarja.

Naši stari, zvesti naročniki naj širijo revijo med svojimi znanci, da jo bomo mogli še bolj izpopolniti, kajti čim širši bo krog naročnikov, tem bogatejša bo revija.

Uredništvo in uprava

tedenske revije

„ŽIVLJENJE IN SVET“

Ljubljana, Knafljeva ulica 5.

Imenitna živalska ambulanca v Beogradu

Beograd, 3. januarja.

Beograd je imel do nečaja, na posebnost, ki je menda ni imelo in je nuna nobeno drugo mesto niti v naši kraljevini niti kje drugje. Imel je — »svoje« ulico, Beograjsko. Šele lani, menda tam pred sokolskim zletom, je mestni občinski svet odpravil ta res nekaj čudni »pleonazem« in prekrstil ulico po velikem prijatelju predvoje Srbije, tedanjem ruskem poslaniku v Beogradu, Hartwigu. Hartwigova ulica vodi od uličnega križišča pred »Slavije« navkreber do Aleksandrove in od tod zopet navzdol do ulice kraljice Marije, nekdanje Ratarske. V prejšnjih časih sem gotovo vsak dan hodil po tem drugem delu Hartwigove, da sem na vogalu Aleksandrove ujel tramvajsko »dvojko« toda v zadnjih mesecih preurejujejo ta del ulice in je prehod skoraj nemogoč.

Preurejevanje gre silno počasi, ker morajo cestišče znatno znižati. Svet na obeh straneh ulice od Aleksandrove do Bitolske je last mestne občine, ki ima na eni strani skladišče za kanalizacijske cevi, na drugi pa svoje hleve in garaže Okoli vogala, v Bitolski, se je pred kratkim zrušil ograjni zid in pokopa, pod seboj neko žensko, nad hlevi pa se je, tudi pred par meseci, vnel velikanski stop slame, kar bi bilo moglo postati zelo nevarno za vso okolico, če bi bilo le količjak vetra. Mestna občina je že zdavnaj spoznala, da te stare barake in zidove nikakor niso več primerne za središče modernega vlemesta, in je sklenila, da tu zgradi veliko poslopje za mestno požarno brambo, za katero so načrti že izdelani in odobreni, pa menda sedaj, v času gospodarske krize, ni sredstev za izvršitev tega sklepa. Danes, ko sem šel po daljšem času zopet po Hartwigovi, pa ugledam izpremembo, ki je pobudila vso mojo pozornost: na starem zidu občinske garaže, odnosno hleva novo desko z naslikano konjsko glavo in napisom: ambulanca za zdravljenje živali. Torej živalska ambulanca.

O živalski ambulanci se je govorilo v Beogradu že pred nekaj meseci, ko se je društvo za varstvo živali in rastlin obrnilo na mestno občino s prošnjo, da bi mu

pomagala ustanoviti tak zavod. Mestna občina je ustregla tej prošnji, mestni občinski svet je votiral primeren znesek za nabavo potrebnih instrumentov in ostale opreme, a občina je odstopila ambulanci v že omenjeni stari stavbi prostore, ki so se doslej uporabljali za delavnico občinskega voznega parka.

Ambulancijski prostori so precej obširni. V največjem oddelku bodo zdravniki vršili pregled živali in operacije. Za privezovanje živali so prav posebne naprave. Za bolne pse so pripravljeni primerni zaboji. Po stenhah so pritrjene propagandistične slike in napisi o človeškem ravnanju z živalmi. Med temi napisi se čita tudi staroslovenski: »Blaženi iže i skoti milujet«. Poleg te sobe je druga, kjer se hranijo instrumenti in ovojna sredstva, v tretji pa je pisarna, ki jo vodi podpredsednik društva, upokojeni veterinarski podpolkovnik dr. Milan Mitrovič, ki je tudi sestavljal pravilnik za poslovanje ambulance.

V ambulanci, ki se slovesno odprla na Novega leta dan, se bo nudila brezplačna pomoč živini neimovitih lastnikov, imoviti pa bodo plačevali malenkosten honorar. V začetku se bodo ordinacije vršile od 8. do 10. dopoldne in od 2. do 4. popoldne, pozneje pa se uvede nepretrgana dnevna in nočna služba. Poleg živini se bo nudila zdravniška pomoč tudi drugim živalim, ki so registrirane v beograjski občini. Vsi živinovzdravniki sveti se bodo za časa dnevnega poslovanja v ambulanci dajali brezplačno in je društvo za varstvo živali zato že izdalo poziv, ki velja zlasti revnejšim lastnikom delovne živine, da naj se v vsakem primeru potrebe obračajo na ambulanco.

Ambulanca si obeta kar najboljše uspehe svojega delovanja vobče, prav posebno pa še v primerih nalezljivih bolezni, kjer bo gotovo pravi blagor zlasti za revnejše prebivalstvo, ki se preživlja z delom in drugimi dajatvami svoje maloštevilne živine. V Hartwigovi ulici je po novem letu zelo živahno in se bo občina menda vendarle odločila, da nekoliko pospeši ureditev ulice, ker drugače bolniki ne bodo mogli do ambulance.

Bled v snegu

Bled, 4. januarja.

No, hvala Bogu! Sedaj ga pa imamo zanekrat dovolj. Ravno za novo leto smo ga dobili. V blejski okolici se je naletelo približno 4 dm snega. V sredo je ves dan snežilo. Blejski smučarji so se že obupavali, so se sedaj pomirili. Seveda smuka ni še Bog ve kako dobra, vendar pa bo postala boljša, ko se maki sneg nekoliko susede in strdi. Tudi jezerska gladina je že vsa pokrita z ledeno skorjo, katero pokriva snežena plast. Ponekod že poskušajo z drsalci. Čez nekaj dni, ko se led nekoliko odebeli, bo drsalcev kar mrgolelo na ledu. Kmetje so enako veseli novega snega, ker bodo lahko spravili les in drva z gora.

Tudi nekaj zimskih gostov nam Bled in so še novi najavljeni. Večinoma so Jugoslovenci, nekaj pa je tudi Avstrijcev.

Silvestrov večer je bil zaradi denarne krize precej klavren. Silvestrovali so Blejci večinoma doma pri peči. Le nekateri bolj sitnirani so jo mahali v gostijo na tozorec vina ter tam pričakovali prihod novega leta. Prijatelj Sokola pa so se volnoštevilno zbrali v Sokolskem domu. Kjer jim je naš aglini S'kol priredil lep in zabaven Silvestrov večer. Sodelovali je jazz-band Negode iz Ljubljane.

Težko so prizadeli naši lesni industrijci, ker je trgovina z lesom skoraj popolnoma otrpnila. Vse žage na Rečici in v okolici

Kino Ljubljanski dvor

Telefon 2730

Premiera! Popolnoma novo!

DOLORES DEL RIO

v velikem in prekrasnem ljubavnem filmu

EVANGELINA

Predstave ob 1., pol 8. in 9. zvečer.

Cene 4 in 6 Din.

Bleda so ustavile svoj obrat, zato je mnogo delavcev sedaj brez dela.

Preteklo nedeljo se je vršil na Bledu v Sokolskem domu velik zbor obrtniškega radodajljivega srca. Za skupno zbornico je glasovalo 64 za ločeno pa 12 obrtnikov. Na VI. mednarodnem sejmu v Solunu je bila odlikovana z zlato kolajno naša domača izdelovalnica slovenskih in švicarskih voznen na Bledu. S tem priznanjem je tovarna vezzen doprinesla dokaz svoje velike podjetnosti, s katero je tovarno dvignila med prve v naši državi. Vodstvu tovarne čestitamo k odlikovanju.

Domače vesti

• **Vojaške vesti.** Razen že včeraj omenjenih napredovanj sta v naši vojni mornarici še imenovana za kapetana korvete Vladimir Kostanjevec in Josip Ahlin, doslej poročnika bojne bode broda 1. razreda.

• **Devetmesečni tečaj za vinarstvo, sadjarstvo in kletarstvo na banovinskih trdnicih in drevnicah v Kapeli** bo letos od 1. marca do 30. novembra. V tečaj se sprejme 12 do 15 razvitih in zdravih kmetijskih in vinčarskih mladenčev v starosti najmanj 16 let. Pouk bo praktičen in teoretičen. Gojenec dobe prosto stanovanje, brezplačno popolno oskrbo in mesečno po 50 Din za nabavo potrebnih orodij in drugih malenkosti. Lastnoročno pisanje in s kolkli za 25 Din kolkovane prošnje, opremljene s krstnimi listi, zdravniškimi izpisi, odpustnicami ljudske šole, naravnostni izpisi, vsi izjavi in izjavami staršev, da puste prosilca ves čas v tečaju, je osebno predložiti ali poslati do najkasneje 15. februarja upravni banovinski trdnici in drevnicah v Kapeli, pošta in železniška postaja Slatina Radenci.

• **Naši Amerikanci za brezposelne.** Kakor javlja Jugoslovanski Obzor, se je 22. decembra v Ermenudovi dvorani v Milwaukee vršila velika plesna zabava, katere se je udeležilo lepo število tamkajšnjih rojakov. Kot vstopnina na ples so se sprejemali razni poljski pridejki, tako krompir, fižol itd., kar se je prireditev vršila v dobrodelne namene — v pomoč brezposelnim rojakom.

• **Izseljenci v Nemčiji živijo v zelo neugodnih razmerah** in jim preti repatriacija. Tako je poročal naš generalni konzul Markovč iz Düsseldorfa. Ker so tu izseljenci, slovenski rudarji na Westfalskem in v Rheinlandu večinoma iz dravske banovine, je po naredbi ministra za socialno politiko in narodno zdravje g. dr. Kostrenčič dne 2. t. m. dospel v Ljubljano šef oddelka za izseljevanje in doseljevanje g. dr. Aranič, ki je zaradi preskobe repatriacije iz Nemčije konferiral v odsotnosti g. bana s pomočnikom g. dr. Pirkmajerjem. Svoje navzete so izrekli tudi predsednik družbe sv. Rafaela za varstvo izseljencev g. p. Kazimir Zakrajec, predsednik narodnega izseljenškega odbora g. dr. Joža Bohinjec, tajnik Kravos in seveda tudi izseljenški nadzornik g. Plink. Generalni konzul v Düsseldorfu je stvil sicer že konkretne predloge, vendar se ni dovolj jasno, kam spraviti množične repatriacije naše rudarje, ki v dravski banovini nikakor ne bodo našli dela. Ko bodo dospela naknadna sporočila in ko bodo tudi prizadete občine oddale svoje izjave, se bo moglo šele siliti na odločitev.

• **Uredba o cenah kruhu v obrtni maloprodaji.** Službeni list dravske banovine objavlja uredbo banske uprave, s katero se za veljavnostjo od 1. januarja letos naprej in do nadaljnjega cene kruha v obrtni maloprodaji na teritoriji dravske banovine in rečnani na 1 kg dobočajo takole: za beli kruh (iz pšenice moke 100) 4.40 Din, za polni kruh (iz pšenice moke 100) 3.90 Din, za črni kruh (iz pšenice moke 100) 3.50 Din, za črni kruh (iz pšenice moke 100) 3.20 Din, za črni kruh (iz pšenice moke 100) 3.00 Din, za črni kruh (iz pšenice moke 100) 2.80 Din, za črni kruh (iz pšenice moke 100) 2.60 Din, za črni kruh (iz pšenice moke 100) 2.40 Din. Ta ceniški mora biti nabit v prodajalnih prostorih. Močanje pečenih vrst pšenične moke nižje cene kakor tudi mešanje z drugo moko manjše vrednosti (rženo, ajdovo, koruzno, krompirjevo itd.) je dovoljeno samo, če se cene takemu kruhu ustrezno znižajo. Uprava (policijska) oblasti in občinske uprave so dolžne strogo nadzirati, da se ta uredba ne bo kršila. Kdo bi uredbo kršil, bo najstrožje kaznovan po zakonu.

Zimske suknje, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deco nudi v največji izbiri J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12.

X Službeni list dravske banovine št. 55 z dne 31. decembra objavlja zakon o ureditvi agrarnih odnosov v prejšnjih krajih Južne Srbije in Črne gore, pravilnik o uporabi in izvrševanju ukrepov za zaščito zoonoz živalske kužne bolezni in za njih zatiranje, uredbo o draginskih dokladih državnih upokojencev, zakon o ustanovitvi in ureditvi državne razredne kmetije za pospeševanje narodnega gospodarstva, zakon o izpremenbi in dopolnitvi zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestih in zakon o izpremenbi in dopolnitvi zakona o naseljevanju v južnih krajih z dne 11. junija 1931.

• **Novi grobovi.** Na Skomradu pri Kojncu je umrl učitelj g. Dragotin Vouk, po rodu iz Kopa, star 40 let. Pokopali so ga na starega leta dan ob veliki udeležbi prebivalstva, ki ga je spopadalo in ljubilo zaradi njegove požrtvovalnosti in ljubeznivosti. Mnogi prijatelji in znanci obžalujejo, da se zaradi velike oddaljenosti in snežnih metov ne morejo udeležiti pogreba. V gnujski javni bolnici je umrla ga. Terzija Lesnjarjeva, mati pujskega trgovca g. Ploha. Na je zborna gospodinja in splošno priljubljena. V Novem mestu je v nedeljo umrl g. Ignacij Markič (ne Martič, kakor smo pomotoma poročali), sodni upokojenec rojen 1865. v Ihanu pri Dom-

žalah, oče znanega sokolskega prosvetnega delavca g. Viktorja Markiča, računskega kontrolorja pri računskem oddelku višjega deželnega sodišča v Ljubljani. V Ljubljanski bolnici je umrla gđ. Pavla Remžgarjeva iz Vedmata. Pogreb bo danes ob 11. — V 48. letu starosti je preminila v Ljubljani gđ. Anka Okrupova, ki jo bodo pokopali danes ob 16. — V Idriji je preminil g. Leopold Hladnik, rudniški strojevodja v pokopju. — Pokojnim blagospomin, žalujočim naše sožalje!

• **Umrljivost v Zagrebu.** Zagrebška mestna uprava objavlja zanimivo statistiko o umrljivosti prebivalstva v preteklem letu 1931. V teku leta je umrlo v Zagrebu 2335 oseb, po veroizpovedi 2875 rimokatolikov, 129 pravoslavcev, 15 evangelicijev, 107 židov in 40 oseb ostalih veroizpovedi. Največ je umrlo otrok, in sicer 446 otrok mškega in 329 ženskega spola, odraslih moških 1304, odraslih žensk pa 1067. Za tuberkulozo je umrlo 629 oseb. Somemor je izvršilo 90 oseb.

• **Zborja revija nove zborovske glasbe,** ki jo ureja Zorko Prelovec in izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«, zaključuje s pravkar izišlim 6. zvezkom svoj sedmi letnik. V glasbenem delu prinaša krepak moški zbor F. Juvanca »Slovanske«, zanimiv moški zbor M. Tomca »Greem v goro višev«, četverglasni ženski zbor A. Grünmanga »Dekle pri oknu«, mešani zbor z orglami dr. A. Dolinarja »Prestvo Rešno kralj in tenorski samospev s klavirjem Z. Prelovec »Bela noč«. — Književna priloga se spominja 40 letnice pevskega zbora Glasbene Matice in 40 letnice umetniškega zbora Matice Mateja Hubada, 60 letnice rojstva skladatelja Emila Hochreiterja. Slede rubrike »Naši skladatelji«, »Operaz in naš organizacii in društev«, »Novosti Razno in iz uredništva in upravnistva«. Vsem pevskim društvom in zborom, pevkam in pevcom toplo priporočamo, da se za 1. 1932. naroče na »Zborov«. Izpolnijo naj 6. zvezku lanskega leta priloženo polnočno ter upravi nakažejo naročnino v znesku 50 Din, novi naročniki pa naj vplačajo naročnino na poštah uradih na čekovni račun »Zborov« št. 12.134.

ANGLEŠKA VOLNA
TONI JAGER, Dvorni trg 1, Ljubljana.

• **Podružnica Slovenskega planinskega društva Bohinj priredi na praznik 6. t. m. v gostilni M. Hodičnika v Boh. Srednji vasi planinsko veselico s plesom, šaljivo pošto, in srečevalom z bogatimi dobroti.** Vstopnina 5 Din. Začetek ob 3. uri. Za voz s postaje B. Bistrica do Srednje vasi preskrbljeno.

• **Več točnosti!** Naš čitatelj nam sporoča: V roke sem dobil leeno razglednico Narodnega muzeja z Valvazorjevimi spomenikom, spodaj ob robu z napisom, da je to spomenik »botanika Valvazorja«. Zagrebška tiskovnica, ki je to razglednico napravila, bi si pač lahko prihranila to blamažo, če bi prej pozvedela, da je bil naš Valvazor predvsem zgodovinar, narodopisec in topograf. Tudi bi moral korektor vedeti, da se v našem pravopisu ne stavi črka »z« za »k«. Sploh bi se dalo v besedilu na raznih razglednicah zaslediti nebroj napak, kar priča o nedopustljivi površnosti njih izdajateljev. Tudi v tem pogledu je treba jeziki spoštovati, ne pa, da se gleda samo na gmatni dobiček.

• **Boj vrazam in babjeverstvu.** Prejeli smo: V roke mi je prišla okrožnica, katero bi imel poslati drugim 9 osebam in ki vsebuje želje sreče in eventualne posledice, če ne izpolnim ukaza. V njej se celo žuga, ako ne vzamem resno takih neumnosti. Res je začela ta okrožnica svojo pot v Italijo, ali tudi tam so postali v marsičem pametni in je država nastopila proti širjenju babjevernih okrožnic, celo zasvojila je, da bo strogo kaznovala one, ki bi nadaljevali s takimi otročarijami. Ali naj mi zastoiata? Oni, ki si dovoljuje izigravati in zbežavati reveže na umu, si dovoljuje celo vsiljevati take koloboke v tujem jeziku. Že glede na to bi varnostne oblasti morale nastopiti proti takim brezvestnežem, da ne rečem, norcem.

• **Promet z Dalmacijo zopet odprt.** Kakor smo poročali, je bila liška železniška proga v zadnjih dneh decembra tako zasnežena, da je bil železniški promet z Dalmacijo ustavljen. Iz Splita in Knina so bili na zasneženo progo poslani snežni plugi in delavci. Delo je toliko napredovalo, da se je včeraj na liški progi lahko zopet odprl promet za potniške in tovorne vlake. Tudi brzojavni in telefonski promet je zopet upravljen.

• **Zastrupljenje z alkoholom.** V Osijeku so pokopali čehljarskega pomočnika Alberta Svetrščika, ki je na Silvestrov večer v družbi svojih tovarišev zavžil toliko opojne pijače, da je nastopilo zastrupljenje z alkoholom. Ko je prišel zdravnik, je Svetrščik že podlegel zastrupljenju.

• **Velika tatvina v Beogradu.** Kakor poročajo iz Beograda, je bil tamkaj preteklo soboto izvršen drzen vlom v stanovanje gospe Darinke Žorčeve. Neznani zlikovci so odnesli skatlo s 45.000 Din gotovine in dve vložni knjižici v skupnem znesku 255 tisoč dinarjev.

• **Ogrožena lepota uide nevarnosti škodljivih učinkov sonca, vetra, vlage in starosti** samo z dnevno eno medicinsko učinkovitim obrambnim sredstvom, kakor so: Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito lica in kože ter Fellerjeva Elsa-pomada za rast las. Skozi 35 let prekušene. Za v naprej poslanih 40 Din se dobijo 2 škatli brez dodatnih stroškov v Elsa-lid-tovarni Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatg 245, savska banovina.

• **Ito — zobna pasta najboljša.**
• Darujeto podpornemu društvu slepih, Ljubljana, Pod Trancu 2-III.
• Belo blago za moško in žensko perilo kupite najceneje v trgovini Olge Šilbar, Ljubljana, Stari trg 21.

PUSTNE KRAPE
priznana najcenejša priporočila
SLAŠČICARNA KOŠAK.

Pri večjem odjemu znaten popust.

Iz Ljubljane

u. **Sokolska prireditev v opnem gledališču.** V proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije uprizaro pod pokroviteljstvom Jugoslovanske sokolske Matice in v prid fonda za zgradbo sokolskega gledališča Sokoli - diletanti dne 8. t. m. v opnem gledališču s soledovanjem orkestra Sokola I. novo narodno igro naše obče poznane, priznane in priljubljene sestre Manice Komarove »Krst Jugovice«. Ker bo bo dobrodelna prireditev v proslavo kraljičnega rojstnega dne in ker bo predstava obsejna premera, nova dela nase Manice, ki je igro posvetila Sokolstvu, je dolžnost vseh bratov in sester, da se polnoštevilno udeležijo.

u. **Drevi ponovno ob 6.** »Tabuz v Matici Veliki film »Tabuz« je tudi včeraj docela napolnil dvorano Elitnega kina Matice in najdostopnejše delo mojstra Murnaua je bilo tudi to pot predmet vseobčega navdušenja in občudovanja. Pesem o zabranjeni ljubezni dveh svobodnih duš je triumfirala. Usoda mladega para je občinstvo globoko ganila, prav posebno pa so ljudje občudovali divne posnetke pokrajlin, ki sličejo bolj raju kakor kakemu zemski pokrajini. ZKD bo zaradi lepega uspeha, ki ga je dosegla s tem filmom, predvajati »Tabuz« še drevi ob 6. v Elitnem kinu Matice in poslednjičkrat jutri (na praznik sv. Troh kraljev) ob 11. uri dopoldne. Priporočamo vsakomur oglej tega čarobnega filmskega dela.

u. **Ga. Pavla Lovsetova in njena hčerka Majda** bosta nudili na svojem ponedeljkovem koncertu zelo obilen in zanimiv spored pred ljubljansko koncertno publiko še neizvajanih pesmi, opernih arij in duetov skladateljev svetovnega slovesa. Imena Rimski-Korakov, Čajkovski, Moszkovski, Richard Strauss, Gluka, Debussy, Gounod, Schumann izvajalki in koncertni spremljevalec jamčijo za najpomembnejši umetniški nizek. Posebnost ga. Lovsetove je izbira programa. Umetnica prinaša vsako leto enkrat tukašnji publiko po večini še neznane skladbe slovenskih in drugih narodov. Vstopnice od 30 do 5 Din in besedila so že na razpolago v Matici knjižarni.

u. **Prireditev Jadranske straže,** ki bo v soboto 9. t. m. v Unionu, bo pravo prijetno presenečenje za vsakogar. Otvorila se bo s pestro revijo slikovitih narodnih noš. Slovenski vokalni kvintet, ki je poznan tudi onstran meje, bo izvajal pomembno Schwabovo »Fečer na morju«. Ritmične gibe po tej pesmi pa bo izvajal celokupni balet naše opere v divni opreml. Na to nam pokažejo naši bratje Čehi odlomke iz najlepših čeških narodnih plesov. Slovenski vokalni kvintet zapoje nekaj izbranih narodnih pesmi. Program pa bo zaključila ruska skupina s svojimi lepimi narodnimi plesi. Posebno iznenadenje bo izredno obilen srečeval, za katerega so žrtvovali naši umetniki in razni drugi res lepo in dragoceno dobrote. Aranžiran je za srečeval tako, da bo na vsakih 10 srečev gotovo en dobiček, ki bo najmanj toliko vreden, kolikor stane 10 srečev. Lahko pa se zadene reč, ki je vredna več tisoč dinarjev. Srečke se dobe tudi v predprodaji. Ako bi kdo ne mogel dvigniti dobika na dan prireditev, pride lahko po njega drugi dan. Naše marljivo dame skrbje za to, da bo poskrbljeno tudi za najkakovnejše jedi in najboljšo pijačo. Dekoracije so pa v rokah spretnih aranžerjev, ki so se že lani izkazali kot nedosegljivi strokovnjaki na tem polju. Takoi no običajnem programu se bo začel ples pod vodstvom mojstra g. Jenka in ob zvokih kompletnega jazz-orkestra Sokola I. Vse narodne noše, ki se udeležijo prireditev, naj izvolijo z dopisnico sporočiti svoje naslove s kratko označbo noše na pisarno Jadranske Straže, Gledališča 8.

u. **Vse dame in gospode,** ki imate hrvaške narodne noše in hočete sodelovati v hrvaški skupini na večer Jadranske straže naj se prijavijo pri gospe Zupančič, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 1-II. u. **Sporod cerkvenih božičnih slovesnosti v pravoslavni kapeli sv. Nikolaja.** Ba. n. j. dan: Carski čas in liturgija sv. Vasilja Velikega v sanatoriju na Golniku. — Prvi dan Božiča: jutranja molitev ob 6. jutraj, sv. liturgija ob 10. večerna molitev ob 16. uri. — Drugi dan Božiča: jutranja molitev ob 7. uri, jutraj, sv. liturgija ob 10. uri, večerna molitev z bdenjem za sv. Stefana ob 18. uri. — Na dan sv. Stefana: sv. liturgija ob 10. uri, blagodarjenje za Nj. Vel. kraljico Marijo ob 11. uri, večerna molitev z bdenjem za nedeljo ob 18. — V nedeljo: sv. liturgija ob navadnem času.

Večer Jadran. straže
z revijo narodnih noš 9. januarja 1932
LJUBLJANA—UNIONSKA DVORANA
Vstop ni vezan na posebnaabila
15706

Dr. medicine univerze, ALBERT TRTNIK
se je preselil v Gradišče 8 b,
polog dramskega gledališča.

ORDINIRA OD 1/10.—12. IN OD 4.—5. 1932

u. **Akademija — XII. slovanski večer** pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra bo 16. t. m. na Taboru.

u. **Učiteljski pevski zbor JUU v Ljubljani.** Pevski tečaj bo neprekinjeno 7. 8. 9. t. m. v prostorih Glasbene Matice. Pričetek 7. ob 9. uri. Pevci in pevke zavajajo se svoje dolžnosti!

u. **Učiteljski zbor JUU v Ljubljani.** Glede na splošno krizo se prireditev, določena za 9. t. m. na Taboru ne bo vršila.

u. **Predavanje v »Pravniku«.** Društvo »Pravnik« vabi na predavanje, ki bo v torek dne 5. t. m. Predaval bo gospod profesor dr. Dolenc Metod: »Kazensko-pravna vprašanja iz našega imunitetnega prava«. Predavanje se bo vršilo točno ob šestih na sodišču v Ljubljani ob 6. et. 79. u. **Ljubljanski Sokol** opozarja ponovno svoje članstvo na redni letni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo 10. januarja v društveni telovadnici v Narodnem domu (vhod z Blewsove ceste) z običajnim dnevnim redom. Obenem vabimo članstvo na sestanek 5. t. m. ob pol 21. v društveni pisarni zaradi razgovora o kandidatih za prihodno društveno upravo.

u. **Belokrajinci.** Odbor za pomoč po suši prizadetim kmetijam v Beli Krajini sporoča rojakom, da bo prihodnji sestanek namestu v sredo šele v četrtek 7. t. m. ob 20. v restavraciji Zvezdi. Pridite!

u. **»Taborc«.** Danes ob 20. vaja za moški zbor. Za ženski zbor se pa bo vršila vaja prihodnji petek. Vsi in točno!

u. **Podružnica Sadržarskega in vrtnarskega društva na Viču** priredi tudi letos vsakih 14 dni predavanje v šolski risalnici. Prvo predavanje bo 7. t. m. ob 19.

u. **»Pomožno akcijo«** se je v kleti restavracije Zvezde nabralo na inicijativu g. Cvirna 110 Din.

u. **Drevi ob 20. božičnica** s sejmom družabnega plesnega odseka Propagandnega društva v dvorani Uniona s plesom. Sodeloval bo Jazz Negode. Nastop laket-brade Pevske točke. Darila se sprejemajo od 12. naprej istotam. Vabljeni vsi člani in ljubitelji folklorne. Promenačna obleka.

u. **Prikojevalni tečaj za šivilje v Ljubljani,** ki ga priredi banska uprava pod vodstvom strokovnega učitelja g. Knaflija Alojzija v prostorih tehniške srednje šole, prične 11. t. m. ob 18. Kdor se se namerava prigrustiti, naj se takoj javi pri banski upravi, referat za pospeševanje obrti, Ljubljana, Stari trg 3-I, desno.

u. **Prikojevalni tečaj za čevljarje v Ljubljani** se namerava čim prej otvoriti. Vodil ga bo strokovni učitelj banske uprave, g. Steinman Josip. Interesenti naj javijo svojo udeležbo ustno ali pisмено banski upravi, referat za pospeševanje obrti, Ljubljana, Stari trg 3-I, desno, najkasneje do 11. t. m.

u. **Pravopisna uganka.** Prejeli smo: Ob novi progi električne železnice je dobro znana gostilna, ki nosi na svojem pročelju zagoneten napis. Stajarski rojak, ki ne pozna ljubljanske okolice, me je vprašal, ko sva se tam mimo vozila: »Zakaj pa se pravi tu »Stari slavnom Janezu«? Odvrnem mu, da kratica »slz« pomeni nekaj drugega. In uzbil je dalje: »Pri slovenskem ali slovenskem Janezu?« »Ne, tudi to ne!« — »Torej pri sledečem Janezu?« — »Neumnost!« »Saj ima Breznik v seznamu kratice za »slz« le slavni in sledeči.« — »Res, je to, a naši črkopisci poznajo še drugačne okraščave!« — »Menda vendar ne: Pri slokem ali celo pri slabem Janezu?« — »Prijatelj, da si ne boš belil glave! To se bere: »Pri slepem Janezu!« — »Hvala za pouki! Toda opozori dr. Breznika, ki hitu tu stanuje, da naj popolni svoj »Pravopis« tudi s to zagonetno kratico ali pa naj vložil svoj »veto« pri pristojni politični instanci, ki odobrava besedilo javnih napisov!«

u. **Maturantska plesna vaja** bo v četrtek 7. t. m. v Kazini g. Jenko ponovi rumbo. Zato vsi točno ob pol 20.

u. **Jadranska plesna vaja** bo v četrtek 7. t. m. ob 20. v Treviskem domu.

u. **Cajanka** v salonu hotela Tivoli bo jutri od 4. do 8. pop.

u. **Zlato, srebreno, zlatnik in srebrne** krone kupi Fr. Čuden, Prešernova 1.

Iz Maribora

a. **Razveseljive številke.** Lani je bilo v Mariboru prijavljenih skupno 37.513 naših in tujih državljanov. V zasebnih stanovanjih je bilo prijavljenih 14.150 naših in 901 tuj državljan. V hotelih in prenočiščih je bilo prijavljenih 15.162 naših in 7300 tujih državljanov. Lanko leto je dopotovalo v Maribor 546 Avstrijev, 680 Italijanov, 724 Nemcev, 793 Čehov, 284 Madjarov, 16 Rumunov, 20 Bolgarov, 28 Švicarjev, 30 Francozov, 11 Angležev, 13 Skandinavcev, 6 Holandcev, 89 Rusov, 33 Poljakov, 4 Grki, 10 Azijcev, 22 Američanov, 1 Avstralec in 1 Afrikanec. Skupno je obiskal Maribor 8201 potnik.

a. **XII. akademski ples** bo danes v dvorani Uniona največja elitna prireditev te sezone v Mariboru. Sviral bo Jonny-jazz akademikov iz Ljubljane.

a. **Predavanje o davku na poslovni promet,** katero bi se moralo vršiti 27. decembra, je preloženo na petek 8. t. m. ob 20. Predavanje bo v dvorani restavracije pri »Gambirinu« v Gregorčičevi ulici. Odbor opozarja članstvo Obrtnega društva na važnost tega predavanja in vabi, da se predavanju udeleži.

a. **Za brezposelne.** Pri tukašnji borzi dela dobi takoj zaposlitev več blapecev, vinčarjev, čevljarjev, mizarjev, kakor tudi več kmetičev, dekel, kuharic, služkinj, sobaric in natakarič. Borza dela sprejme tudi več valencev in valenk za razne obrti.

Kdo bi rad imel ves letnik

„Mladega Jutra“ v obliki knjige?

Pogosto nas vprašujejo, ali ne bi mogli oddati tej in tej knjižnici ali zasebniku vseh letošnjih števk »Mladega Jutra«, da si jih daj vezati v obliko knjige.

Takim željam doslej nismo mogli ustreči, ker »Mladega Jutra« ne izhaja zase ampak v okviru redne nedeljske številke, tako da je največkrat z njo vred razprodano.

Vendar smo pa radi pripravljeni ustreči zahtevam po kompletnih letnikih »Mladega Jutra« in priditi

ponatis na boljšem papirju

če se oglasi zanj DOVOLJ NARODNIKOV.

Zato prosimo vse ŠOLSKKE in druge KNJIZNICE ter vse zasebnike, ki bi radi imeli

letošnji letnik „MLADEGA JUTRA“ v obliki knjige

naj nam sporoče najkasneje do 15. JANUARJA in obenem navedejo, koliko izvodov bi potrebovali.

Kompletni letnik »Mladega Jutra« bodo mladni zmerom dobro došlo berilo in odrasli bodo o praznikih in godovih tem raiši segali po njih, ker bodo z njimi napravili veliko veselja za razmeroma majhen »nar.

a. **Občni zbor mariborske podružnice SPD** bo z običajnim dnevnim redom 19. t. m. ob 19.30 v lovski sobi hotela »Orel« v Mariboru. Članstvo se poziva, da se udeležijo polnoštevilno obnega zbora.

a. **Uradni dan zbornice TOI** bo danes dopoldne od 9.—12. zaradi praznika v sredo a. **Tajski promet v decembru.** V mesecu decembru 1931 je bilo v Mariboru prijavljenih 1537 tujcev, od teh 350 inozemcev in sicer 154 potnikov z Dunaja, 59 iz Gradca in 137 iz drugih inozemskih mest.

a. **Armand Hans** je ime 36letnemu možu, ki ima na vesti že težke zločine in zadnjih petero vlovov v železne blaginje. Je po poklicu pekovski pomočnik, rodom z Dunaja, toda nikamor pristojen. Pred leti je bil zaposlen kot pekovski pomočnik pri Robausu na Koroški cesti, kjer je vlovil leta 1927. v blaginjo. Bil je obsojen na štiri leta ječe in se je pojavil po prestani kazni zopet v Mariboru ter se lotil blaginje. Ni pa imel posobne sreče, ker so bile blaginje po večini prazne. Poskušal je vloviti 5. decembra lanskega leta v Sp. Stajarsko hranilnico, 16. decembra na v pisarno Ljudske tiskarne. V isti noči je vlovil v pisarno »Kokre«, 19. decembra v pisarno odvetnika dr. Kukovca in 21. decembra v pisarno splošne bolnice. Povsod je navrtal blaginje. Škoda, ki jo je povzročil s svojimi svetri na jeklenih blaginjah je večja od plena. Včeraj ga je policija izročila sodišču.

Iz Celja

e. **Počastitev + Karla Goričarja.** Sokolsko društvo v Celju vabi svoje člane, da se gotovo udeležijo pobraha br. Karla Goričarja danes ob pol 16. izpred mrtvašnice celjske bolnice. Obleka civilna z znakom! — Celjsko pevsko društvo sklicuje moški zbor k pevski vaji za nagrobno pok. g. Goričarja danes točno ob 14. v pevski sobi. Pogreb bo ob pol 16. Gg. šefi podjetij so naprošajo, da dovolijo pevecim-namenešcem udeležbo pri vaji in pogrebu.

e. **Pomožna akcija.** Mestno načelstvo razglasa: Huda zima je povečala budo množico naših, že itak veliko pomanjkanje trepih sosesčanov, brezposelnost pa je potlačila v vrste siromakov mnoge, ki so se nedavno preživljali z delom svojih rok. Zato se je mestna občina odločila izvesti skupno s humanitarnimi društvi pomožno podporno akcijo, ki ima namen hitro prisločiti na pomoč najbednejšim s prispevki v denarju, kurivu, živežu in obleki. Izdatna pomoč na bo možna le tedaj, če bo pri tej nepotrebnosti akciji sodelovalo vse mesto. Zato se vabijo in pozivajo vsi, ki jim razmere kolektiva dopuščajo, da se udeležijo te dobrokoljubne akcije. Darove v denarju, obleki, živežu in kurivu sročimo mestno načelstvo v sobi št. 2 med navadnimi uradnimi urami. Na željo darovalcev bo mestno načelstvo po svojih organih preskrbelo prenos daril. Ne pozabite stare prislovice: »Kdor hitro da, ta dvakrat da!«

e. **Občni zbori.** Sokolsko društvo v Celju bo imelo občni zbor v četrtek 14. t. m. v mali dvorani Narodnega doma, na kar se članstvo opozarja. — Občni zbor SK Celja bo v četrtek 7. t. m. ob 20. v kavarniški sobi Celjskega doma.

e. **Društvo žandarmerijskih upokojencev za Jugoslavijo** s sedežem v Ljubljani sklicuje za svojo krajevno skupino v Celju 10. t. m. redni občni zbor ob 15. uri v prostoru tovarnice g. France Leskovička v Guberju pri Celju, Mariborska cesta 36. Vsem stanovskim tovarišem se priporoča, da se zbora v lastnem interesu gotovo udeležijo.

e. **Otvoritev avtoobusnega prometa.** Javnost se obvešča, da je zopet vzpostavljen redni avtoobusni promet na naslednjih prozih celjskega mestnega avtoobusnega podjetja: Celje-Debrna, Celje-Mozirje, Celje-Luce in Celje-Sv. Jurij ob J. zel.

e. **Umrljivost v Celju.** V decembru je umrlo v Celju skupno 40 oseb, od teh 5 v mestu, 35 pa v bolnici. — V celjski bolnici je bilo lani sicer 4764 bolnikov nasproti 4676 v letu 1930. Zvišanje znaka torej lani 78 bolnikov. Umrlo pa je lani 273 oseb nasproti 224 v letu 1930, torej 49 več.

e. **Mestni kino** bo predvajal drevi ob pol 21. predmora krasnega zvočnega filma iz dilaskega življenja »Vesela sreča«. V glavni vlogi Hans Heinz Hollmann.

e. **Ob**

GOSPODARSTVO

Osma amortizacija obveznic za vojno škodo

Finančni minister je objavil načrt za amortizacijo obveznic loterije dve in pol odstotne državne rente za vojno škodo v proračunskem letu 1931-32. Iz tega načrta posamezno naslednje: Doslej je bilo izdanih teh obveznic za nominalno vsoto 4 milijarde 910 milijonov Din. Oškodovanim osebam je bilo namreč na podlagi izvršene razsodbe izdano v nominalni vrednosti: v letu 1924. 398,33 milijona Din, v letu 1925. 272,1, v letu 1926. 44,0, v letu 1927. 134,3, v letu 1928. 310,1, v letu 1929. 44,7, v letu 1930. 17,9 in v preteklem letu 83,7 milijona Din, tako da je bilo od početka dodeljevanja do 31. decembra preteklega leta izdanih vsega za 4 milijarde 910,7 milijona Din obveznic.

Do konca proračunskega leta 1931. je bilo vsega amortiziranih za 283,8 milijona Din obveznic, in sicer potom zrebanja 184,6 v zvezi z zrebanjem za dobitke 1,2 in na podlagi čl. 3. zakona o izplačilu vojne škode (od zapadlih kavci, za plačilo reparacijskega blaga itd.) 98. milijonov Din.

V teku letošnjega proračunskega leta je bilo amortiziranih 75,8 milijona Din na ta način, da je država prejela od oškodovancev namesto plačila za nabavke reparacijskega blaga 75,2 milijona Din in da je prejela od zapadlih kavci in na slični način za 0,6 milijona Din obveznic. S tem se je znesek doslej amortiziranih obveznic povečal na 359,5 milijona Din in je bilo torej ob koncu leta v prometu za 4 milijarde 511,1 milijona Din obveznic. Ker znaša po zakonu amnestija na podlagi tega ostanka dolga na dan 31. decembra 1928 176,8 milijona Din, od katerih odpade 63 milijonov na amortizacijo, bi bila avtomatična amortizacija na podlagi obveznic, ki so bile v teku leta vzete iz prometa, zadostna. Navzile temu pa je finančni minister sklenil, da se z zrebanjem amortizira še 36 serij, kakor je predvideno v proračunu. Tako bo v celoti v teku proračunskega leta 1931-32 amortiziranih za 111,9 milijona Din obveznic. Zrebanje se bo vršilo 16. t. m. in bo ob tej priliki amortiziranih 36 serij, t. i. 36.000 komadov obveznic po 1000 Din. Po potrebi se bo vršilo naknadno zrebanje še 21. in 25. januarja.

Vrhu tega bo 16. februarja zrebanje za dobitke in bo izreban 1 dobitok od 1 milijona Din, 2 dobitka po 500.000 Din, 5 dobitkov po 200.000 Din, 10 dobitkov po 100.000 Din, 20 dobitkov po 50.000 Din, 50 dobitkov po 20.000 Din in 100 dobitkov po 10.000 Din, skupaj torej 188 dobitkov za 7 milijonov Din.

Nakup deviz in valut za osebne potrebe

Glede na najnovejšo spremembo pravilnika za promet z devizami in valutami smo v naslednjem zbrali veljavne predpise, ki se nanašajo na nakup deviz in valut za osebne potrebe (torej razen za potrebe uvoza).

V potniškem prometu.

Po viziranih potniških listinah smejo pooblaščenke banke odnosno valutne menjalnice prodajati našim državljanom in tujcem, ki stalno živijo v naši državi, valute in ostala plačilna sredstva do vrednosti 10.000 Din. Banke morajo prodane zneske vpisati v potne liste in kontrolirati, ali so prej prodane valute in devize po dotični potni listini pravilno izkoriščene (izvožene). Razen tega smejo naši državljanji neeti iz države s seboj v našem denarju do 2000 Din (prej 3000). Skupaj sme torej naš državljan iznesti iz države pri potovanju v inozemstvo 12.000 Din plačilnih sredstev.

Za vsakomesečne potrebe.

Na podlagi odloka finančnega ministra od 29. oktobra 1931 smejo pooblaščenke banke in menjalnice prodajati našim državljanom in tujcem podokonom, ki stalno živijo v naši državi, tuja plačilna sredstva za njihove osebne potrebe do največ 500 Din enkrat mesečno, brez specijalnega odobrenja finančnega ministarstva. Pri nakupu je treba predložiti osebno legitimacijo, v katero se zabeleži prodaja.

Za nakup večjih zneskov tujih plačilnih sredstev (razen za plačilo uvoženega blaga in v potniškem prometu) je potrebna posebna odobritev finančnega ministarstva (oddelka za državno računovodstvo in proračun — devizno valutni posli). V pomeni vloži se mora razložiti osnova zahteve in se morajo predložiti tudi dokazila. Za dijake in bolnike kakor tudi za osebnostne potrebe do 3000 Din mesečno, daje ta dovoljenja dravska finančna direkcija, očeč za računovodstvo, in sicer v obliki posebnih

legitimacij: za študente do 4000 Din mesečno, za bolnike do 6000 Din mesečno in za osebne potrebe do 3000 Din mesečno e polletno veljavnostjo. Prošnje morajo biti kolkovane s 25 Din in opremljene z dokazilom in potrdilom o plačanih davkih.

Denarna pisma.

Nakazniški promet in promet z denarnimi pismi z inozemstvom je dovoljen le preko pošte odnosno Poštne hranilnice do 3000 Din mesečno. Vsakdo (razen bank) lahko v obliki denarnega pisma ali p štne nakaznice pošlje v inozemstvo na mesec 3000 Din. Novela k deviznemu pravilniku pa posebno opozarja, da se vsakdo ki ni izigraval ta predpis, da ni pr. pod tujim imenom prekoračil to omejitev, kaznuje po zakonu o kazenskih sankcijah, ki veljajo za vse devizne in valutne prestopke (do 300.000 Din denarne globe).

Trgovanje z zlatniki

Kakor smo že v nedeljski številki kratko omenili je v pojasnitvi k pravilniku o reguliranju prometa z devizami in valutami med drugim določeno, da je tudi trgovanje z zvečenim zlatom, to je z napoleonondri, turškimi lirami in ostalimi zlatniki, smatra kot trgovanje z valutami v notranjem prometu. V trgovini z zlatniki se ima postopati enako, kakor v trgovini z valutami.

To pomeni, da smejo trgovati z zlatniki le pooblaščenke banke in menjalnice in da je prodaja zlatnikov prav tako omejena, kakor prodaja valut. V zvezi s to določbo objavlja Narodna banka, da kupuje od privatnikov ves zlati denar, in sicer po kovinski vrednosti po naslednjih približnih cenah: mali dukati 128 Din, veliki dukati 512 Din, zlati angleški funti 274 Din, zlate turške lire 248 Din, avstrijski ali madžarski zlatniki od 20 kron 229 Din napoleonondri 218,60 Din, ameriški zlatniki od 10 dolarjev 567 Din, avstrijski zlatniki od 25 šilingov 199 Din itd.

Kakor znano, odkupuje Narodna banka tudi ves srebrni denar in plača komade od 1 dinarja (ali franka, krone, leja, drahme) po 2,25 Din, komade od 2 dinarjev (kron, frankov itd.) pa po 4,40 Din; 5 dinarske novce plača po 12 Din; 5 kronske pa po 11,60 Din; končno plača za stare sreberne goldinarje 5,90 in za tolarje Marije Terezije 12,50 Din. Te cene odgovarjajo tržni vrednosti srebra.

— Registracija izvoznikov živine v kontinentu. V smislu § 5. zakona o organizaciji in kontroli izvoza živine in živalskih proizvodov, se poziva vsi izvozniki živine in živalskih proizvodov, da predložijo do 10. januarja 1932 Zavodu za posrejevanje zunanje trgovine v Beogradu (Miloša Velikog št. 42) prijavo v svrhu registracije za izvoz živine in živalskih proizvodov v okviru kontinenta, da bi se mogli poslužiti ugodnosti, zajamčenih v trgovinskih pogodbah. Prijava mora vsebovati: 1.) ime in naslov podjetja, zadruga in osebe, ki želi izvažati, 2.) potrdilo o protokolaciji podjetja, odnosno zadruga in zadruga zveza, da je registrirana za prodanele na potrdilo občine, potrjeno od pristojne upravne oblasti, da je živina, ki jo hoče izvoziti, njihova last, 3.) Oznake vrste živine, ki jo želijo izvažati (krave, voli, bik, konji, svinje in dr.) in v katero državo 4.) Izveščila iz knjiž, na podlagi katerih se more dokazati, koliko je proslilo od 1. 1925., odnosno ako se je podjetje osnovalo kasneje, od dne osnovanja, pa do dne predložitve prijave izvozil in to za vsako leto in državo posebej, po vrsti in količini.

— Zavarovanja v tujih valutah prepovedana. Pod gornjim naslovom smo v nedeljski številki objavili besedilo odredbe finančnega ministra, s katero je prepovedano izdajati zavarovalne police v tujih valutah ali z zlato klavzulo. Pri tretji točki te naredbe pa se je vrnila pomota. Prepovedano je le, da se naši državljanji ne smejo zavarovati pri zavarovalnicah, ki so v inozemstvu, ne pa pri inozemskih zavarovalnicah, kakor je bilo pomotoma objavljeno in bi se dalo razumeti tako, da se naši državljanji ne smejo zavarovati pri inozemskih zavarovalnicah, ki imajo pri nas podružnice.

— Prijava dolgov v inozemstvu. Zaradi statistične evidencije je Narodna banka pozvala vse ustanove in osebe, ki imajo na kakršnikoli podlagi dolgove v inozemstvu, da ji brezopozno in v čim krajšem času prijavijo stanje teh dolgov na dan 31. decembra 1931. Tiskani obrazci za prijavo so na razpolago pri centrali in pri podružnicah. Ker je namen teh prijav, da se na koncu leta ugotovi višina dolgov našega gospodarstva v

inozemstvu, je v splošnem interesu, da se temu pozivu vsi brez razlike takoj odzovejo.

— Omejitve uvoza v Nizozemski. S 1. januarjem je v Nizozemski stopil v veljavo zakon, s katerim se že obstoječe uvozne carine povišajo za 25%. Nanovo pa je bila uvedena carina na govejo živino, in sicer v višini 12,5% vrednost, kakor tudi carina na svinje v višini 50 bolandskega goldinarja (okrog 170 Din) od 100 kg. Nizozemska vlada je predložila parlamentu načrt zakona o kontingentiranju uvoza. Po tem načrtu naj bi se uvoz gotovih vrst blaga razdelil na posamezne uvozne države v višini povprečnega uvoza v zadnjih treh letih. Ker se je naš izvoz v Nizozemsko začel razvijati šele zadnje leto, ta način ureditve kontingentov za našo državo ne bi bil dovoljen.

— Dohare. Strojni oddelek direktorije drž. železnice in ljubljani sprejema do 11. t. m. ponudbe glede dobave 670 komadov prašice in do 12. t. m. pa glede dobave 400 komadov lepot za premo; gradbeni oddelek pa do 12. t. m. ponudbe glede dobave kabelskega materiala. (Pogoj so na vpogled pri omenjenih oddelkih). Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 7. t. m. ponudbe glede dobave 6 garnitur nepremotljivih rudarskih oblek; do 14. t. m. pa glede dobave samozapornih zaplopk za parne pištolke. Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 8. t. m. ponudbe glede dobave 2500 kg pišinskega olja in 500 kg olja za Dieslove motorije; do 12. t. m. pa glede dobave 100 komadov jeklenih loat, 100 komadov rudarskih želez in 1000 komadov bukovih držajev. Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 11. t. m. ponudbe glede dobave raznih pisarniških potrebščin; do 15. t. m. glede dobave 1000 kg sirove kave, 600 kilogramov dodatka za kavo, 3000 kg korne, 1000 kg kornezega zdroba; do 18. t. m. pa glede dobave 160 m brezvišnih pocinkanih železnih cevi, 5 m čumelnevega transportnega traku, 10 pošč cinkove pločevine in 30 kg čistega aneškega kositra. Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 14. t. m. ponudbe glede dobave 1800 kg strojnega olja; do 21. t. m. pa glede dobave 2000 kilogramov železne pločevine in 1000 kg pocinkane pločevine. Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave 2000 m žitnih vrvi. Direkcija državnih železnice Subotica sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave kožuhov. (Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za TOL.)

Borze

4. januarja.

Na ljubljanski borzi so danes popustile devize Amsterdam, Bruselj, London, New York, Praga in Trst, stare tečajje pa sta obdržali le deviza Curih in deviza Pariz.

Na zagrebški efektom tržišču je bila vojna škoda zaključena le za kaso po 250. Tudi v dolarskih papirjih ni bilo večjega prometa in je bil zabeležen po en zaključek v 7% Blairovem posojilu pri tečaju 47 in v 8% Blairovem posojilu pri tečaju 56. V ostalem je prišlo do prometa še v 4% agrarnih obveznicah po 30 in v 6% begluških obveznicah po 37,50.

Devize.

Ljubljana, Amsterdam 2256,40 — 2261,24, Bruselj 781,66 — 784,02, Curih 1097,85 — 1101,15, London 186,46 — 183,96, New York 5603,06 — 5620,06, Pariz 220,77 — 221,43, Praga 166,59 — 167,09, Trst 281,49 — 287,49.

Zagreb, Amsterdam 2254,40 — 2261,24, Bruselj 781,66 — 784,02, London 186,46 do 189,96, Mlan 281,49 — 287,49, New York kabel 5625,06 — 5642,06, New York ček 5603,06 do 5620,06, Pariz 220,77 — 221,43, Praga 166,59 — 167,09, Curih 1097,85 — 1101,15.

Curih, Beograd 9,10, Pariz 20,11, London 17,28, New York 512,37, Bruselj 71,20, Mlan 25,85, Madrid 43,25, Amsterdam 205,25, Berlin 121,30, Stockholm 97, Oslo 95, København 96, Sofia 3,71, Praga 15,175, Varšava 57,50, Bukarešta 3,07.

Elekti.

Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda aranžma in kasa 248 — 252, 7% investicijske 52 — 60, 4% agrarne obveznice 31 bl., 7% Blair 47 — 48, 8% Blair 53 — 58, 7% Drž. hipoteke, banka 55 bl., 6% begluške obveznice 37 — 39.

Beograd, Vojna škoda 255, 258, 250 zakl., 7% investicijske 60,50 zakl., 4% agrarne 28 do 29, 6% begluške 37, 36,50, 36,25, 36 zakl., 7% Drž. hipoteke, banka 54 bl., Narodna banka 5050 zakl.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 4. januarja. Začetni tečaj: Pšenica: za marec 54,75, za maj 56,75, za julij 55,75; koruza: za marec 39,75, za maj 41,50, za julij 42,75; ri: za maj 46,25; oves: za maj 26,125.

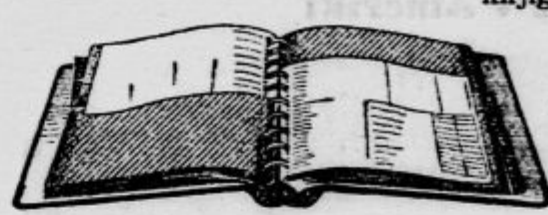
+ Winnipeg, 4. januarja. Začetni tečaj: Pšenica: za maj 63,50, za julij 64.

Ce si hočeš prihraniti čas, prostor in denar.

Naroči si kartoteko brez predalov in omar,

Vseh teh skrbi in brige

Te reši »AGRIPPA« kartoteka v obliki knjige.

Vsa pojasnila daje

Agrippa kartoteka

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica 1 373

+ Budimpeštanska terminska borza (4. t. m.) Tendence slabša, promet omejen. Pšenica: za marec 13,38 — 13,40, za maj 14,12 do 14,14; ri: za marec 15,55 — 15,57, za maj 16,39; koruza: za maj 14,52 — 14,54.

+ Novosadska blagovna borza (4. t. m.) Tendence nespremenljiva. Promet 25 vagonov. Ri: baška 150—155. Oves: baški, sremski, slavonski 127,50—132,50. Koruza: baška s kavosno garancijo 58—60; baška, sremska za januar 61—63; za marec—maj 75—77,50; sremska s kavov, garancijo 60—62; okolica Sid 63—65; sremska za marec—maj 77,50—80; baška sušena 72—74; sremska sušena 74—76; okolica Sid 76—78. Ječmen: sremski, 63/64 kg 122,50 do 127,50. Moka: baška in banatska »bezge in »bez: 360—380; »2: 340—360; »3: 305 do 310; »4: 255—265; »5: 190—200; »6: 122,50 do 127,50. »Trobri: baški in sremski 85 do 90; banatski 80—85. Fižol: baški sremski beli brez vreč, 2%, 187,50—192,50.

Kmetijski vestnik

Več gospodarstvenega preudarka

Huda gospodarska izkušnja je za nami. Ne ometajmo pa se nam še prav nič boljše časti. V preteklem letu je bila gospodarska zmeda povsod, posebno pa pri prodaji kmetijskih pridelkov. Kljub slabim nadam pa nikakor ne smemo vreči puške v koruzo.

Ako se ustavimo predvsem pri največjih napakah, ki smo jih zagrešili, bomo našli, da smo imeli dovolj gospodarskega duha in preudarka, da bi ohranili svoje premoženje v ravnotežju. Povsod je treba odpraviti ono negotovost in zmedo, ki se tiče naše kmetijske produkcije v obče. Naša notranjost, naša kmetijska bitnost, nas v zadnjem trenutku opominja s svarilnim glasom, da je treba kreniti na pravo pot. To ne velja samo za gospodarja, ki je začel zares obupavati, temveč tudi za ostale člane družine, posebno za našo kmetjsko mladino in slednjič za naše kmetjske posle. S tem pa ni rečeno, da morajo vsi člani suženjsko hlapčevati gospodarju, ki bi jih morda izkoristil, sam pa bi z brezdelnostjo užival delo in uspehe drugih. Povedano naj bo samo to, da gospodar ni neizčrpna molzna krava, a tudi hlapec ni suženj, ki se mora na vse načine izrabljati.

Nadajale je vsemposnen poziv k varčevanju, sploh k pametnemu življenju. Žal, še mnogo naših ljudi to presliši in se noče zvesti v nove razmere. Strašna lahkomiselnost in zapravljivost sta najzlastnejša pojavi pri današnji krizi.

Pot, po kateri je treba iti, nam kažejo v mnogih primerih naši južni bratje in tuji kmetje drugih držav. Zanje ne velja miselnost današnjih časov, da si morajo vsega nabaviti, česar si poželijo. Zadovoljijo se z najmanjšim in se držijo pravila; če nič ne odprodajo, tudi nič ne trošijo. Čedževanja in kreditiranja se bojijo kakor hudobec kriza. Svoja oblačila, obuvila in orodje, v kolikor se le da, izdelujejo sami. Le v skrajni sili si poiščejo posojilo, in to s sklepom, da jim bo donalo toliko, da ne bo obremenilo njihovega gospodarstva. Krona vsega kmetjskega udejstvovanja pa je: kmetjska samozavest in sloga!

Koliko gospodarskih dobrin se dandanes porazgubi s kmetij s tem, da nepravčasno odprodajo živino, vino, sadje, krompir in druge pridelke. Malo kmetijskih gospodarjev je, ki se ne dajo begati in se držijo trdnosti svojega gospodarskega duha. Kdor kolje danes tele in mlado živino zato, da krije svoje bolj ali manj nepotrebne izdatke, kopije grob svojemu gospodarstvu.

Cene krompirja so se zvišale. Koliko se je v jeseni prodalo krompirja po aramotno nizki ceni samo zato, da so se ga iznebili. Cena moštu v jeseni je bila naravnost obupno nizka kljub finim kakovostim, kakor že dolgo let ne. Sedaj so se cene temu vinu že podvojile. Udarjen je zopet naš mali producent, ki bo pomadil trpel še večje pomankljanje kakor sedaj.

Sličnih žalostnih primerov je vse polno. Na nekem zborovanju kmetov je bilo rečeno, da ne bo bolje, dokler si kmetovalci sami ne bodo pomagali, in to je resnica. Pričeti je treba od spodaj in zamajalo se bo tudi zgoraj.

Fr. K.

Belo suženjstvo

Policiji v Anversu se je v zadnjih dneh minulega leta posrečilo izslediti dobro organizirano družbo Belgijcev, ki je tihotapila iz Belgije žene in dekleta ter jih pošiljala v Ameriko, kjer so jih trgovci s človeškim blagom prodajali v javne hiše. Ugotovilo se je, da obstoja družba že deset let. V tem času je spravila čez morje okoli 400 belih suženj, večinoma nemškega porekla.

Bandit — rešitelj življenja

V Frankfurtu ob Odru so ujeli zloglasnega roparja in požigalca Kaspirka, ki je bil leta in leta strah in trepet ondotnega prebivalstva. Vohuni so izvedeli, da se Kaspirik v noči od 1. na 2. januarja pelje z avtomobilom domov. Zato so orožniki obkolili vozilo in ga začeli obstrejevati. Kaspirik, ki je videl, da je izgubljen, se je vdal. Pri preiskavi pa je prišla na dan zanimiva reč, da je dal avto banditu na razpolago okrožni zdravnik dr. Strehle, in sicer iz prijaznosti, ker mu je Kaspirik pred dvema letoma rešil hčer, ki bi bila brez njegove pomoči utonila v valovih.

GLEDALIŠČE

LJUBLJANSKA DRAMA

Začetek ob 20.

Torek 5. januarja: Čvrček za pečjo. E. Sreda, 6. ob 15.: Peterčkovice poslednje saje. Globoko znizane cene. Zadnjič v sezoni. — Ob 20.: Trije vaški svetniki. Globoko znizane cene.

LJUBLJANSKA OPERA

Začetek ob 20.

Torek 5.: Carmen. B. Sreda, 6.: Dežela smehljaja. Znizane cene.

Ljubljanska drama uprizaro drevi dramo »Čvrček za pečjo« za red E. Pri predstavi bo sodeloval tudi kvartet opernega orkestra, ki bo izvajal izvirne Goldmarkove glasbene komade. — »Peterčkovice poslednje saje« bodo petdeset let na odru ljubljanske drame na Treh kraljev dan popoldne, kar je največji dokaz o priljubljenosti tega Golierjevega dela. V ulogi Peterčika nastopi mladi M. Gorec. Ostala zasedba običajna. Zvečer ob 20. pa se uprizaro veselice »Trije vaški svetniki« tudi po zanižanih dramskih cenah od 20 Din navzdol.

Ljubljanska opera uprizaro »Carmen« drevi v običajni zasedbi. Režija Kreftova. Dirigent ravatelj Polič. Na Treh kraljev dan bo samo ena predstava. In sicer zvečer ob 20. Leharjeva opereta »Dežela smehljaja«. Znizane operne cene.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 20.

Torek 5.: Zaprtlo. Sreda 6. januarja: ob 15. »Slaba vest«. Znizane cene. — Ob 20. »Ptičar«. Znizane cene.

Iz gledališča. Na praznik Svetih treh kraljev bosta v mariborskem gledališču dve predstavi. Ob 15. se bo ponovila Anzengruberjeva, v prleško okolje prestavljena kmetjska komedija »Slaba vest«, ob 20. pa se bo ponovila melodijana in zabavna Zellerjeva opereta »Ptičar«. Obe predstavi po znižanih cenah. Ena izmed najbolj priljubljenih operet lanske sezone »Lutka«, se bo ponovila tudi letos. Prva predstava bo v najkrajšem času. — Kot naslednja dramska premijera se pripravlja »Skorpion«, groteska Josipa Kulundžića. Režira H. Tomašič.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.

Ponedeljek, 11.: Zemlja smehljaja. Goslovanje mariborskega gledališča.

Leharjeva opereta »Zemlja smehljaja«. Prihodnje gostovanje mariborskega gledališča v Ptuj bo v ponedeljek 11. t. m. Uprizarila se bo Leharjeva znamenita opereta »Zemlja smehljaja«. Ta opereta je v Mariboru dosegla velik uspeh. Ker bo zanimanje ptujskega občinstva gotovo veliko, priporočamo nabavo vstopnic v predprodaji.

Boris Rihteršič:

Mačka

Dosti je dogodkov, ki se človeku vepajo v sponin in jih ne more pregnati. In čudno, skoraj sami taki, ki b. kdo drugi nanj še ne misli, ali pa jih hitro pozabi. Malenkosti, ki se gode vsak dan.

Pri nas smo imeli mačko. Dolgo je že tega. Niti dosti se nismo zanj menili. Bila nam je bolj potrebno zlo kakor kaj drugega. Ves dan je sedela za pečjo in predla. In čudno nezaupljiva je bila. Če ji je kdo prišel blizu, mu je nezaupno pogledala v oči, kakor bi hotela v njih brati, kaj misli. Potem je naglo skočila izza peči, se preden jo je utegnil pregnati, in se izmuznila pri vratih, da se je potem smukala po kuhinji.

Casih se mi zdi, kakor bi jo bil sovražil. Posebno neko noč.

Spal sem pri odprtem oknu. Že proti jutru je moralo biti, ko se nenadoma prebudim. Nekaj mi je skočilo na posteljo. Mačka. Takoj sem vedel, saj sem jo že nekajkrat po dnevi zalotil na postelji. Hotel sem jo že takrat kaznovati, toda bila je tako urna, da je nisem mogel zgrabiti. Zdal pa je bila tako lepa prilika.

Potuhnem se kakor bi spal. Izpod napol pritrptih trepalnic jo opazujem, kako je počenila v kotu postelje pri mojih nogah. Nezaupno me gleda, malo zagode, leže. Potem sede, ukrivi hrbet in spet pogleda, kakor bi slutila, da ni spim. Dolgo me opazuje. Potem se ne-

kajkrat obližne. Bogve kje se je klatila. Morda je v šrambi lizala mleko? Njen slednji gib vidim v mesečini, ki se razliza po sobi.

Tako, zdaj misli, da je varna. Pa se moti. Naglo se sklonim naprej, da bi jo prijel. Morala je opaziti mojo kretinjo. Odkočila je čez mojo desnico, se hotila zagnati s postelje, pa se je vračunala. Z levico sem jo ujel za nogo. Sredi zaleta omahne, potegne mojo roko za seboj in obvisi ob postelji z glavo naprej. Cvilji, da mi gre skozi ušesa. Druga noga se je že oprla ob mojo roko, dobro čutim kremle, ki so se mi zasadili v kožo.

Skočim s postelje in jo z desnico primem za vrat. To ji v zamez saro. Utihne.

Kaj naj napravim z njo? Če bi ji jih nekaj naložil, bi cvilila, da bi se vsa hiša zbudila. Hotel pa sem nekaj, da je ne bi bilo nikdar več v mojo sobo. Že vem kaj.

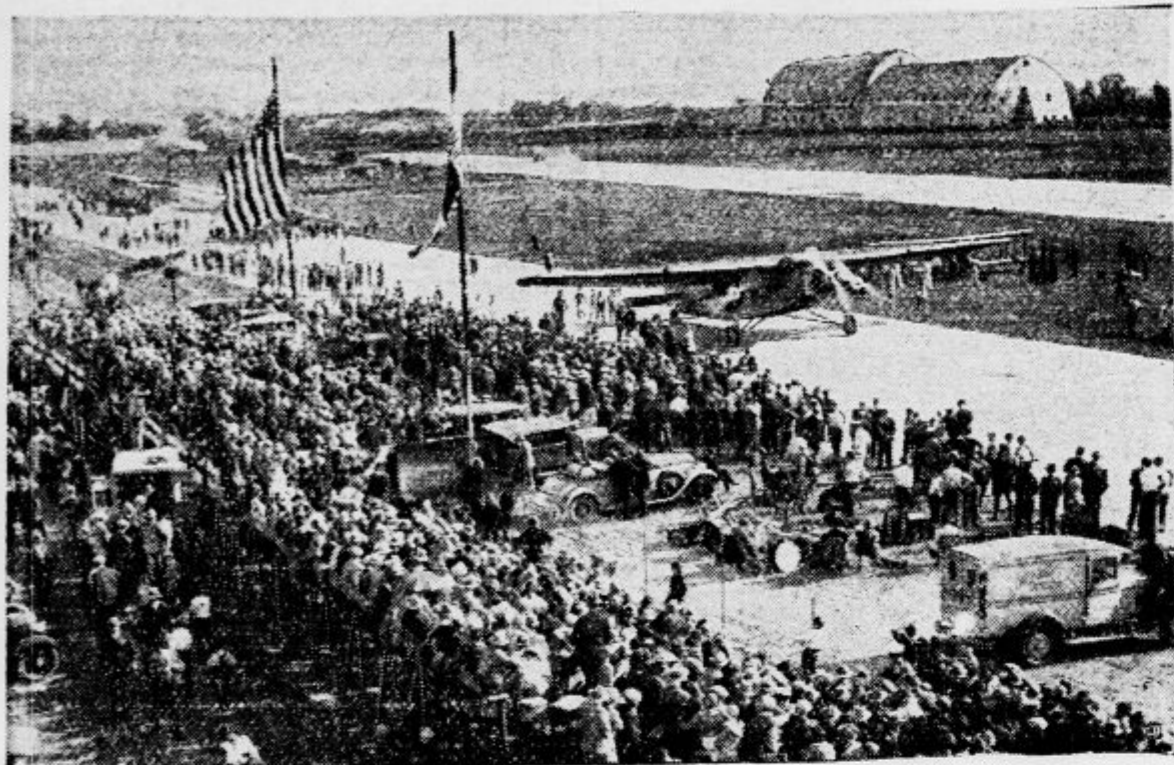
Stopim k oknu. Takrat mi nehote obvisi pogled na njenih očeh. Nekaj kakor strah je v njih. O vem, boji se kazni, ker ve, da jo čaka.

In nekaj kakor prošnja, bi skoraj rekel.

Za trenutek me skoraj obide kas, hotenje, da bi jo izpustil, toda — ali sem zato moral vstati? In če je ne kaznujem, se jutri vrne. V delcu trenutka premislim vse to. Potem jo še trdnje stisnem, zamahnem skozi okno in že vidim kako leti po zraku. Vse štiri noge zlete od sebe, kakor bi se hotela kje prijeti, pa grabi v prazno. Začujem udarac ob tla. Padla je na kamen in zacvilila.

Iz življenja in sveta

Najnovejše letališče v Ameriki

Ker služi veliko letališče v Akronu (Ohio) le prometu nad Atlantskim oceanom, bodo ustanovili zdaj vojaško zrakoplovno bazo tudi za Tihi ocean. V ta namen bodo primerno preuredili letališče Sunnyvale pri San Franciscu (slika)

Kateri rekord je najboljši?

V čem je pomen in važnost svetovnih rekordov

V časih vsakdanjih rekordov na različnih poljih je svetovni rekord izgubil nekoliko prejšnje vrednosti. Stalne spremembe, pestra slika vsestranskega sportnega udejstvovanja v vseh panogah in celinah je obrnila pozornost posameznika od prvostopnih uspehov najboljših svetovnih sportnikov, dasi jo še vedno zaslužio. Dasi svetovni rekordi sedaj običajno ne veljajo dolgo, so vendar važni mejniki v sportnem razvoju in njegovi zgodovini. V njih se odraža ostra borba za napredek in prvenstvo ter natančna slika o razvoju sportnih uspehov od prvih početkov do današnje zmogljive višine.

V zvezi s tem je zanimivo vprašanje, kakšno pozornost posvečajo posameznim svetovnim rekordom sportni krogi sami, ki lahko najbolj presodijo važnost in pomen teh velikih dogodkov v sportni zgodovini.

Gandhi aretiran

Ker je odbor Vseindskega kongresa sklenil obnoviti nepokorščino napram Angliji in bojkot angleškega blaga, je dala britska vlada nalog za aretacijo Gandhija in predsednika kongresa Pathela. Slika kaže indsko armado rdečih sraj, ki štejejo 150.000 do 200.000 mož, in njih voditelja Abdula Ghaffarja kana. To vojsko so Indci zbrali in organizirali v zadnjih dveh letih za borbo proti Angležem

Na tako vprašanje nekega sportnega lista se je večina izrekla za svetovni rekord Finca Paavoa Nurmija v hoji na uro, v kateri je prehodil 19.210 km. Temu rekordu je pripisati poseben pomen zaradi tega, ker je ura kot mednarodno uveljavljena sportna enota najboljše merilo in podlaga za primerjanje z ostalimi prometnimi sredstvi. Nurmijev uspeh je posebno značilno označil neki tekač, ki je sam poskusil srečo v tem času in pretekel samo 14,5 km. Kdor bi sam poskusil, bi šele prav razumel!

Med velikimi svetovnimi rekordi je dalje omembe vreden Ladoumagueov rekord na miljo v času 2:09,2, ki ga je desetletja ni mogel nihče zasenčiti. Prvovrsten je dalje rekord kolesarja Oskarja Egga, ki je na uro prevozil 44.247 km, kar je gotovo skrajno, kar lahko doseže človeška noga. Rekord rekordov pa je rekord Finca Järvinena v desetotojboju (8255 točk), kar pomeni, da lahko ta atlet v desetih lahkoatletskih disciplinah doseže rezultate, ki jih sicer lahko postavi samo prvovrsten specialist. Tudi v dviganju uteži postavljajo na videz šibki in slabotni ljudje rezultate, nad katerimi se mora strmeti Nemec Helbig, ki tehta samo 65 kg, dvigne 135 kg. Francoski profesionalni težki atlet Rigoulot, ki tehta 106 kg, je dosegel v isti disciplini 186 kg; v razmerju s Helbigom bi moral spraviti utež na 220 kg. Svetovni rekord v teku na 200 m brani s časom 20,6 ameriški sprinter Locke, kar je brez dvoma največja hitrost, ki jo lahko doseže človek.

Bežen pogled na najpomembnejše svetovne rekorde lahko pojasni pojem teh velikih uspehov. Zato je treba tudi danes znati ceniti one izbrane talente na sportnih poljih, ki pripravljajo pot in orjejo trnjevo pot do skrajnih človeških zmoglosti v sportu.

Maginot resno bolan

Francoski vojni minister Maginot je zbolel na trebušnem legarju, ki zelo resno ogroža njegovo življenje

Teniško igralko nesejo na domača tla

Takole je prišla v domovino teniška igralka Cilly Aussem, ki se je vrnila iz Južne Amerike v Hamburg. Na turneji je nevarno zbolela in na novega leta dan so ji morali odrezati slepiča. Njeno stanje je doslej zadovoljivo

Smrt generala Paua

Iz Pariza poročajo, da je umrl predsednik francoskega Rdečega križa, popularni enoroki general Paul Cezar Gerauld Pau. Dosegel je častitljivo starost 84 let. Njegova priljubljenost ne datira šele iz svetovne vojne. Pridobil si jo je že mnogo desetletij pred njo. 1870 se je boril v francosko-nemški vojni in je izgubil eno roko. Takrat je bil že poročnik. Kljub temu ga niso odslovili iz vojske. Nasprotno, dvigal se je od stopnje do stopnje. V začetku svetovne vojne je bil poveljnik 20. armadnega zbora v Nancyju in član vrhovnega vojnega poveljstva. Potem je zapovedoval vzhodni armadi in četam v Vogezih. V važni misli je 1915 potoval v Rusijo, v Atene, Sofijo, Bukarešto in na Grško, potem pa zopet k carju v Petrograd, kjer je nekaj časa ostal kot vojni svetovalec v ruskem glavnem stanu. Po svetovni vojni se je umaknil v zasebno življenje. Francoski narod ga je častil kakor se spodobi junaku, patriotu in možu velike energije.

Zrtev južnega tečaja

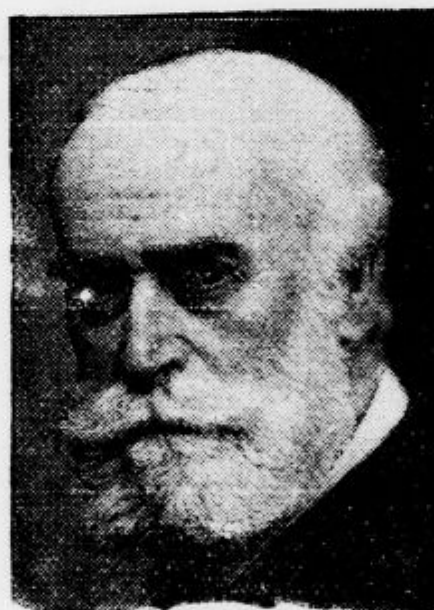

Danes pred desetimi leti je umrl angleški raziskovalec južnega tečaja Shackleton, ki se je bil udeležil Scottove odprave na južni tečaj in se je tudi z lastnimi odpravami približal tečaju na 170 km. Na svoji tretji ekspediciji je umrl. Pokopali so ga v večnem ledu

Žična železnica na Učko

Kakor poročajo italijanski listi, se pripravlja gradnja žične železnice od Opatije do Učke gore. Proga bo dolga 6000 m. Gradil jo bo 31-letni Rudolf Grattoni, mož, ki se je pred štirimi leti naselil na Reki in se oprijel soferskega posla. Uredil je redni nepretrgani avtobusni promet med Reko in Trstom, prekosil železnico za polovico v času vožnje in zaslužil toliko, da se lahko loti novega podjetja. Postaja žične železnice na Učki bo 1400 m na morjem. Vožnja od Opatije do Učke bo trajala pol ure. Učka se bo s tem odprla za sportni promet, ki ga zdaj v teh krajih zelo pogrešajo.

Smrt najstarejšega angleškega novinarja

V Londonu je umrl Charles P. Scott, glavni urednik liberalnega »Manchester Guardian«, ki ga je vodil celih 57 let. Učakal je patriarhalno starost 85 let

Božične smrečice v Carigradu

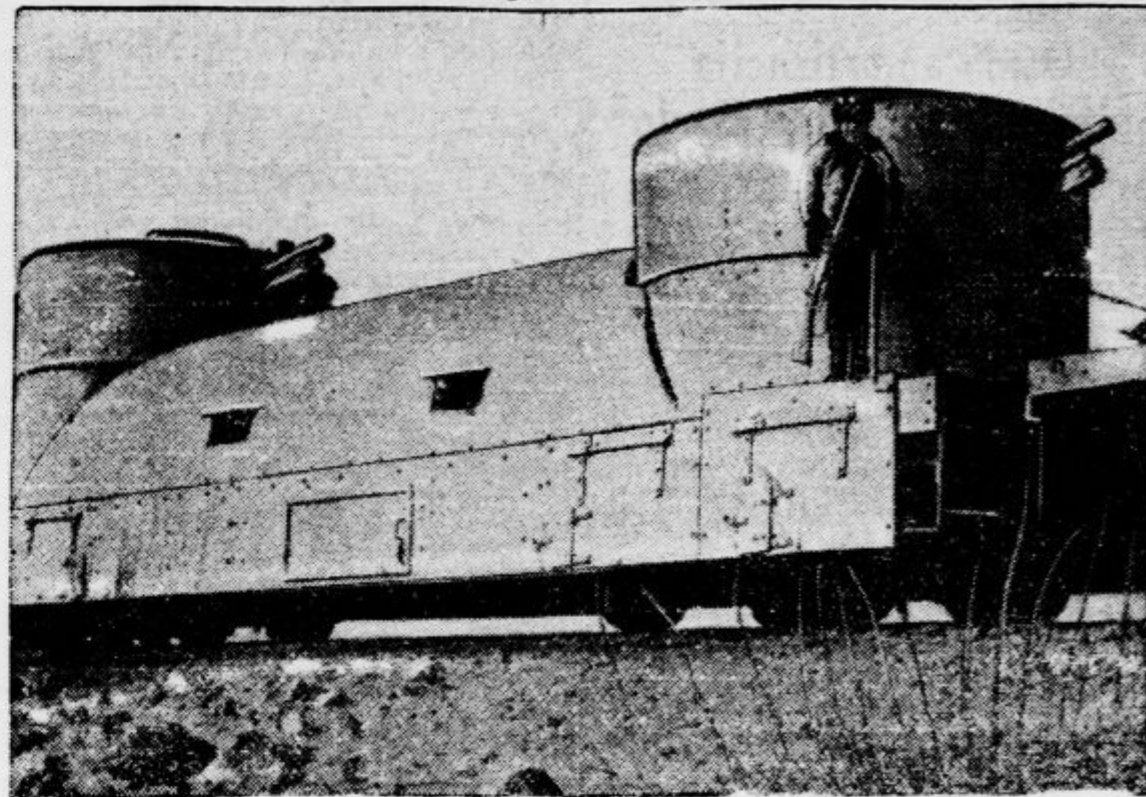
Mestna uprava v Carigradu je prepovedala prodajo božičnih smrečic pod najstrožjo kaznijo. Nagib za prepoved pa ni izšel iz verskega fanatizma, kakor bi kdo morda sodil, ampak temelji v skrbi za ohranitev pičlih jelkovih in smrekovih gozdov v carigradski okolici, posebno na otoku Prinkipo, kjer so se drevesa te vrste krčila od leta do leta.

Nasprotno pa obiluje Turčija na jelkovih gozdovih v bližini Pontoškega obrobne gorovja. Vendar bi se morala turška trgovina v tej stroki temeljito preurediti, da bi postala smotnejša in bi odgovarjala svojemu namenu. Navzlic temu pa so zvitji ljudje v Carigradu letos našli izhod iz zagate in so obšli vladno naredbo o božičnih drevescih na ta način, da so dobesedno tolmačili tekst, ki prepoveduje kupčevanje s posekanimi jelkami in smrekami. Prodajala in kupovala so se torej drevesa s koreninkami, češ, da jih bodo doma vsadili. In ker ni mogla policija vsakega posameznega primera takoj preiskati, je kupčija z božičnimi drevesi cvetela kakor druga leta.

Asirci se hočejo izseliti

Vest, da bo Irak sprejel v Društvo narodov, kar je istovetno z njegovo suvereniteto, je zbudila med pol milijona Asirci, ki so deloma katoličani, deloma nestorijanci, veliko osuplost in pobitost. Asirci, ki govorijo aramejski jezik, se bojijo, da jih bodo zdaj Turki in Arabci popolnoma iztrebili. Zato so poglavarji asirskih plemen pooblastili svojega patriarha Ešaja (Jezusa) Simona, naj izposluje dovoljenje, da sme asirsko ljudstvo zapustiti ozemlje Iraka v strnjanih vrstah in se naseliti nekeje v bližini sedanjih mej, najbolje v Siriji, kajti v nasprotnem primeru ni dvoma, da bo ta ostanek nekdanj slovitega naroda uničen že v nekaj letih.

Prvi kitajski oklopni vlak

Dosedanji neuspehi kitajske vojske gredo večinoma na račun nezadostno opremljene armade. Vendar se polagoma tudi Kitajska preskrbuje z modernimi vojnimi sredstvi. Na sliki vidimo prvi kitajski oklopni vlak, ki odhaja na bojišče

Zanimivosti iz vsega sveta

Ameriški ločitveni razlogi

V Clevelandu (Ohio) se je dala neka žena ločiti od moža, češ, da je zamenjal njegovega najljubšega psa, njeno posteljno perilo in več podobnih stvari za alkoholne pižame...

V Chicagu so ločili drug zakon, ker je mož »temno« pogledal ženo, kadar je rekla »prekletec«. Žena je navedla, da je nje mož, cerkveni stavbenik, strašno pobožnjakarski in da ji vedno dela očitke, kadar igra bridge ali kadi, če pa reče »prekletec«, takrat jo pogleda tako, kakor da jo hoče požreti.

V Chicagu se je dala ločiti neka žena od svojega moža, ker jo je pretepel. Z možem sta se bila zmenila, da bo ona skrbel za vsakdanji zasluzek, on pa bo opravljal hišna dela. Nekoč ga je morala pokarati, da ne skrbi nič preveč za red in snago v hiši, klavir je bil zvečer, ko se je vrnila z dela, ves zaprašen, sklade in krožniki nepomiti. Ko ga je zaradi tega pograjala, pa jo je kratkoma pretepel. Sodnik je brez nadaljnje upošteval njene ločitvene razloge.

Argentinski roparji

V Argentini so si roparji izmislili zelo originalen trik. V cesto skopljajo nepregloboko jamo, ki jo napolnijo z blatom. Avtomobili, ki zavozijo v takšno past, ostanejo s kolesi v njej in ne morejo dalje. Takrat se prikažejo s konji roparji v obliki dobrohotnih pomagačev, ki iz vlečejo avto iz jame — pa za odškodnino, ki se ravna po imovitosti avtomobilskega lastnika.

Balonska nezgoda mladega Američana

25-letni Milford Vanik iz Clevelanda se je te dni v večerni uri dvignil z balonom in je v višini kakšnih 300 m zašel v grozovit vihar, ki ga je gnal nad Eriško jezero. Tam je zašel spet v meglo in neurje, balonski plašč in gondola sta popolnoma zaledenela, tako da bi od prevelike teže kmalu padel v jezero. Po strašni noči je pristal v eni najbolj divjih in pustih pokrajin, kar jih je kdaj videl. Tri dni in tri noči je prebil v tej pustinji in je prenočeval v gondoli, potem pa se je moral zaradi pomanjkanja živila odločiti, da si utre pot skozi močvirje in skalnata tla. Ko je sedmi dan po vletu dospel do neke ceste, se je zgrudil onemogel na tla. Tam ga je našel neki farmar in ga rešil.

Senzacija v ameriškem brodarstvu

Kakor poročajo iz New Yorka, so sklenili lastniki ogromnega prekomornika »Leviathan« — prej se je imenoval »Vaterland« in je bil nemška last —, da bodo ta parnik vzeli iz prometa, njegovo moštvo, ki šteje 900 oseb, pa bodo odpustili. V Ameriki je ta vest vzbudila veliko senzacijo. Po novih vestih bo parnik nehaj voziti že v letošnjem aprilu.

Kinematografi na postajah

Iz Pariza poročajo, da gradijo na postaji Saint Lazare kinematograf, ki naj bi služil potnikom namesto čakalnice. Podoben kino zgradijo tudi na postaji Montparnasse. Predvajali bodo v teh kinematografih filme z »novicami iz vsega sveta«.

Znamke pripovedujejo

Ponosna guvernerjeva žena in boječi bakrorezec

Zaradi tiskovne pomote je znamka Mauritius (angleške kolonije v Afriki) danes vredna en milijon 100.000 dinarjev. Zgodilo se je tako: Zena novega guvernerja angleške kolonije Mauritius je bila prav ponosna, da je bil njen mož prvi, ki je dal tiskati svoje lastne znamke. Zdal je lahko svoja vabila k nastopnemu plesu v septembru 1847 frankirala z novimi znamkami.

Bakrorezec, ki je izdelal plošče za nove znamke, je delal vso noč kakor blazen, da bi pravočasno oddal ploščo v tiskarno. Nenadoma pa je z grozo opazil, da se mu je ena beseda na risbi, katero bi moral prenesti na ploščo, zamazala in tako postala nečitljiva. Na eni strani risbe so se videle le še tri črke »P.O.S.«, vse nadaljnje črke ni bilo moči razbrati. Ker se je mož bolj bal jeze razočarane guvernerjeve žene kakor pa guvernerja samega, ee je kljub pozni nočni uri odpravil k svojemu delodajalcu po svet.

Spotoma je zagledal na neki deski napis »Post Office« (poštni urad). Živjelo! To je bila beseda, ki jo je iskal. Takoj se je vrnil domov in končal svoje delo na plošči, še preden se je zdanilo.

Znamke so tiskali in guvernerjeva žena jih je lahko uporabila za frankiranje svojih vabil.

(Ta sestavek je ponatisnjen iz tedenske revije »Življenje in svet«, kjer izhaja ta zanimiva serija o znamkah)

Moderni alkimist

Inženjer Dumikowski prikazuje v pariškem laboratoriju svoj način sintetičnega pridobivanja zlata

ANEKDOTA

Verlaine je prejel nekoč od nekega francoskega lista nakazilo za honorar petih frankov. Blagajnik mu je dal ponarejen kovanec. Naslednjega dne je planil Verlaine ves zasoplen v uradništvo. »Ali vas ni sram,« je zavpil, »da me honorirate s ponarejenim denarjem?«

»To je bila obžalovanja vredna pomota,« ga je miril blagajnik. »Dam vam drug petak. Prosim, vzemite ga in mi vrnite ponarejenega.«

»Kaj?« je zatulil Verlaine. »Ponarejenega hočete tudi nazaj, ko me je stalo toliko truda, da sem ga odrlin?«

Vsak dan ena

»Pokrij se hitro, dokler ne pride pomoč, sicer se lahko prehladiš!«

J. O. Curwood:

Na meji sveta

Alan Holt se je nekoliko začudil. Dekletov obraz ni bil več krotek in miren. Oči so se ji bliskale in po njenem glasu je uganil, da bi pri belem dnevu videl na njenih licih rdečico. Njegov nasmeh je bil malce ciničen.

»In kaj veste o Alaski, gospodična Standisheva?«
»Ničesar ne vem,« je odgovorila. »A vendar jo ljubim.« Pokazala je na gore. »Želim si, da bi bila rojena tamle med njimi. Vi ste srečni. Morali bi ljubiti Ameriko.«
»Alasko, ste hoteli reči!«

»Ne, Ameriko.« Njene oči so se zalesketale. »Pa ne zamerite, da sem vam segla v besedo. Ni bilo nalašč!«

Odgovora ni počakala. Kratko se jima je nasmehnila in odšla. Godba je bila utihnula, kabine so se praznile.

»Čudno dekle,« je menil Alan.
Smehljaj se je, a njegov obraz se ni izpremenil. Mnogokrat je bilo le po njegovem glasu spoznati, če ga je kaj zabavalo in izzivalo njegov posmeh. Tedaj je bilo v njegovem glasu jedko želo, ki ga ni vselej namenoma polagal vani.

V naslednjem trenutku je bila Mary Standisheva pozabljena in vprašal je kapitana:

»Proga, po kateri plovemo, je dokaj zmedena, jelite?«

»Da — precej,« je potrdil kapitan Rifle. »V bodoče bomo vozili naravnost iz Seattle v Nome. A to pot vozimo v Juneau, Skagway in na Aleute preko Cordove in Sewarda. Taka je muha lastnikov, ki se jim ni zdelo vredno, da bi nam pojasnili, zakaj. Morda je kanadska družba izletnikov, ki jih imamo na ladji, v kaki zvezi s tem. V Skagwayu jih izkrcamo, da poidejo čez Šarčev prelaz na Yukon. Da, da, to je dandanes izlet za mehužce in trebušnike, Holt. Spo-

minjam se še —

»Jaz tudi,« je pokimal Alan Holt in se ozrl na gore, za katerimi so se vlekla z mrtveci malone obrobena pota iskalcev zlata iz prejšnjega pokolenja. »Spominjam se. Stari Donald še vedno sanjari o smrtnem peklju tam na oni strani. Danes je spet kar prekipel od strašnih istorij. Zelel bi mu, da bi že pozabil te reči.«

»Možje ne morejo pozabiti takih žensk, kakor je bila Hopova Jane,« je tiho rekel kapitan.

»Ali ste jo poznali?«

»Da. Z očetom se je na moji ladji peljala gor. Minulo jesen je bilo tega pet in dvajset let, Alan. To je precej časa, kaj? In če gledam Mary Standishevo in poslušam njen glas — Pomočal je, kakor bi se bal, da ne bi izdal skrivnosti, nato pa nadaljeval: »Ne morem si kaj, mislim moram na dekle, ki se je Donald Hardwick boril zanjo — na njo, ki jo je dobil v tisti strašni smrtni jami na Šarčevem prelazu. Kar prehudo je, da je morala umreti.«

»Saj ni mrtva,« je odvrnil Alan. Vsa trdota je izginila iz njegovega glasu. »Saj ni mrtva,« je ponovil. »Baš to je tisto. Zanj živi še danes ta dan, prav tako kakor pred dvajsetimi leti.«

Po kratkem molku je rekel kapitan: »Danes je govorila z njim, Alan.«

»Domoljubna gospodična Standisheva?«

»Da. Zdi se, da je nekaj na njej, kar vas zabava?«

Alan je skomignil z rameni. »Nikakor ne. Mislim, da je v vseh rečeh občudovanja vredna gospodična. Ali hočete smotko, kapitan? Jaz se pojdem nekoliko izprehajati. Časih mi kar dobro de, če se pomešam med potnike.«

Prižgala sta si smotki, oba z eno užgalico. Alan je odšel, med tem ko je kapitan krenil proti svoji kabini.

Tisto noč je bil parnik »Nome« Alanu več kakor samo zgradba iz lesa in jekla. Bil je živo bitje, v katerem je utripalo srce Alaske. Pehanje in brnenje mogočnih strojev je bilo človeško, z dušo prežeto bučanje radostne pesmi. Prepolni spisek potnikov je imel zanj

malone epski pomen in imena v njem so predstavljala več kakor može in žene. Bila so življenjska vlakna dežele, ki jo je ljubil, bila so njena srčna kri. Vedel je, da neso butajoči stroji tja gor na sever romantiko, prigodo, tragedijo in upanje — a tudi domišljavost in pohlep. Na ladji je bilo sto in sto bitij, ki so živela drugo z drugim v nasprotju; nekatera so se borila za Alasko, druga so hotela z živlim delom pospeševati njen razvoj, in spet druga so jo hotela uničiti.

Sam je hodil okoli in vlekel svojo smotko; njegovi rokavi so se dotikali moških in žensk, a nič ni kazalo, da bi jih opazal. Vendar je bil pazljiv gledalec. Razložil je novice — komaj da mu jih je bilo treba pogledati. Duh severa se jih še ni bil polastil. Bili so zgovorni spričo te čistilne krasote, ki jih je obdajala, in so nekam glasno izražali svoje občudovanje. Stari Alasčani so se bili tja tam umaknili v temne kote in so molče opazovali kraj, ali pa so počasi in mirno hodili po palubi, kadili svoje smotke in pipe ter z duhom gledali reči, ki so se godile za gorami. Alan bi bil lahko zaznamoval vsakega posebej, kdo je bil doma onkraj petinosemdesete širinske stopnje in kdo ni bil.

Za kadilnim salonom je obstal in otrešel pepel svoje smotke čez ograjo. Trije moški so stali nedaleč od njega; spoznal je tiste tri mlade inženjerje, naravnost s šole, ki jim je bilo pomagati pri gradnji državne železnice iz Sewarda v Tanano. Eden izmed njih je govoril, ves navdušen nad tem svojim prvim velikim doživetjem.

»Povem vam,« je dejal, »ljudje veliko premalo vedo o Alaski. V šoli so nas učili, da je večna ledenica, polna zlata, in glavni stan sv. Nikolaja, ker prihajajo od onod severni jeleni. In odrasli tudi ne mislijo drugače. Ali — globoko je zasopel — »pri tem je devetkrat tolikšna kakor država Washington ali dvajsetkrat tolikšna kakor država New York. Rusom smo jo pa plačali komaj po dva centa oral. Če bi mogli položiti Alasko na Združene države, bi ležal Juneau v Floridi, Unalaska pa v Los Angelesu. In njeno zemljepisno središče ne bi bilo v Omahi ali v Sioux Cityju, ampak natančno v San Franciscu.«

Radio

Izvelec iz programov

Torek, 5. januarja.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Napoved časa, plošče, borza. — 17.30: Otroški kotiček. — 18: Salonski kvintet. — 19: Nemščina. — 19.30: Eksperimentalno fototehni študij dr. Vebra. — 20: Zaključno predavanje prof. Andreja o radiotehnik. — 20.30: Prenoš iz Zagreba. — 22.30: Napoved časa in poročila.
BEOGRAD 12.05: Koncert radio - orkestra. — 16: Popoldanska glasba. — 20.30: Prenoš iz Zagreba. — 22.20: Poročila. — 22.50: Ljubka glasba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Popoldanski koncert. — 20.30: Pevski in klavirski koncert. — 22.40: Godba za ples. — PRAGA 18.25: Pevski koncert. — 19.20: Dueti. — 19.40: Prenoš iz Brna. — 20.30: Zborovsko petje. — 21.30: Volinski koncert. — 22.15: Koncert moderne glasbe. — BRNO 19.40: Godba na pihala. — 20.30: Prenoš iz Prage. — 21.30: Humor in groteska v klavirskih skladbah. — 22: Prenoš iz Prage. — VARŠAVA 17.35: Simfonični koncert. — 20.15: Pevski in klavirski koncert. — 21.10: Klavirske skladbe. — 22.50: Godba za ples. — DUNAJ 11.30: Koncert kvarteta. — 13.10: Plošče. — 15.20: Koncert solistov. — 17: Plesna glasba na ploščah. — 19.30: Prenoš opere iz gledališča. — 22.05: Godba za ples. — BERLIN 19: Zabaven program. — 21.10: Orkestralni koncert. — KÖNIGSBERG 16.40: Popoldanski koncert. — 19: Komorna glasba. — 20.05: Operni večer. — MÜHLACKER 17.05: Orkestralni koncert. — 19.30: Koncert na citre. — 20: Mašan program. — 21.10: Filharmonični orkester. — 22.40: Plesna glasba. — BUDIMPEŠTA 17.30: Koncert operetne glasbe. — 19: Koncert na orgle. — 20.30: Večer madžarskih pesmi. — Ljubka glasba. — RIM 17.30: Vokalni in instrumentalni koncert. — 20: Plošče. — 21: Komorna glasba in veseloljubje.

Sport

Propagandno klubsko smuško tekmo v okolici Trčica bo priredil na praznik 6. t. m. SK Trčica. Start na travniku g. inž. Polaka ob 11. dopoldne. Prijave sprejema sporna trgovina Stranjsky do 6. t. m. do 10. dopoldne. Prijavnina Din 5. Klub bo priredil tudi dva smuška tečaja za mladino in za odrasle. Da se dvigne zanimanje za drsalni sport na novo otvorenem drsalnišču, namerava klub prirediti dva tečaja za drsalce. Vsa navodila za oba tečaja bodo objavljena na oglasni deski SKT — Šahovska sekcija pridno trenira in se pripravljala na boj za prvenstvo Trčica v drugi polovici januarja v novih klubskih prostorih, v hiši ge. dr. Jagodičeve Ljubitelji šahovske igre vabljani. — V soboto ob 20. bo priredil klub v predmestni zabavni večer s pestrnim sporedom, v nedeljo 10. t. m. pa bo skupni izlet smučarjev na Zelenico in sankcajev na znano najlepšo sanksko progo, prelaz Ljubelj. Sv. Ana. Smučarji in sankci v ljubljeni vabljani.

Smuški klub Bohinj bo izvedel svoj klubski dan 10. t. m. po naslednjem sporedu: Tekma članov na progi 12 km. Start ob 8. pred Becom. Deca v skupinah ob 8. do 11. leta in 11. do 14. leta na progi 2 km. Naraščaj v skupinah ob 14. do 16. leta in 16. do 18. leta na progi 3 km. Za deco bo start ob 13. pred občinskim domom, za naraščaj ob 13.30 istotam. Za vse tri skupine bo cilj pred občinskim domom. Deca in naraščaj naj se prijavita k tekmi 6. t. m. v občinskem domu ob 10. do 12. Prijava sprejema tajnik Tomažič. Članij naj se prijavijo 9. t. m. do 20. pri predsedniku Tomažu Godcu. Poznejše prijave se ne bodo vpoštevale, razen v nučnih primerih. Razglas rezultatov in razdelitev daril bo ob 15. pred občinskim domom. Prijatelji smuškega sporta se vladno vabijo, da prisostvujejo tekmi osebno do 11. naraščaja, ker bodo lahko zasledovali ves potek. Dne 6. t. m. bo izlet celokunne članstva čez Senožete v Srednjo vas. Udeležba obvezna. Zbirališče pred občinskim domom ob 13.

Tečaj za smuške vaditelje na Krvavcu (1700 m) pod vodstvom inž. Koudelke bo ob 13. do 24. t. m. in ne od 6. do 17. t. m. kot je bilo pomotoma javljeno. Prenočina za člane v sobah 20 Din, na skupnem ležišču v neplam 14 Din, za nečlane 30 Din. Član SPD ima 25 odst. popusta.

Smučarski klub Ljubljana. V torek 5. t. m. ob 19.30 v damski sobi kavarn Emona važen sestanek vseh klubskih tekmovalcev. Ob 20. uri istotam seja tehničnega odbora. Prosimo zanesljivo udeležbo.

Smučarske sekcije Ilirije sestanek odbora ob 7. t. m. ob 20. v kavarni Evropa. Vsi in točno.

SK Ilirija. Drevi ob 20.30 redna seja poslovnega odbora v kavarni »Emona«. Dnevni red: poročilo zabavnega odbora, uprave drsalnišča in tekoče zadeve.

ZSK Hermes. Danes ob 20. pri Zvezdi seja upravnega odbora. Zaradi izredne važnosti polnoštevilno! — Kolesarska sekcija ima jutri istotam ustanovni sestanek, vabljani vsi kolesarji.

Iz življenja na deželi

BLED. Na praznik 6. t. m. bo ob 20. v Sokolskem domu koroški večer s predavanjem o Koroški nekdanji in sedaj, pevskeimi točkami ter dramatično 6. t. m. »V Korotanki, ki jo je napisal J. Štepec. Po sporedu prosta zabava. Prijatelji slovenske Koroške posetite prireditve v obilnem številu!

RIMSKE TOPLICE. Gasilski Silvestrov večer je lepo uspel. Program je bil pestro izbran in je povsem zadovoljil posetnike. Otvoritevno točko je tvorila komedija »Napolenov samovar«, ki je v režiji gospoda Viljema Seibitza prav ugačala. Poleg številnih komičnih slik in alegorije na so program izpopolnjevale pevske točke domačega pevskega okteta pod taktirko g. Leonolda Ulage. Poset je bil gledni hude čase zadovoljeval. — S tem zadnjim odskrim nastopom se je poslovil od nas železniški uradnik g. Viljem Seioitz, ki je na odskrim deskah v zadnjem času pokazal mnogo spretnosti kot igralec in režiser. Zeleno mu na njegovem novem službenem mestu v Podnartu na Gorenjskem še več uspehov! — Sokol bo imel občni zbor na praznik Treh kraljev v gostilni br. Pušnika v Smarjeti s pričetkom ob 15. Vabljani!

HUDA JAMA PRI LASKEM. Na novo leto je bilo precejšnje število rudarjev (večjih posestnikov in sinov) reduciranih v prid onim ki niso posestniki. K tomu ukrepu rudniškega vodstva je dala povod intervencija nekaterih delavskih zaupnikov. — Pripravila se odbor za ustanovitev Narodne strokovne zveze rudarjev v Hudi jami in se pripoča vsem rudarjem, da se ji pridružijo do zadnjega.

POLJČANE. Poročali smo že, da je naš Sokol najel za svoje lokale skladišče Hartnerjevih dedičev v Poljčanah. Po novem letu so se že začela potrebna adaptacijska dela. Srednja stena je že odstranjena in smo tako dobili dvorano, okrog 20 m dolgo in 8 m široko, kar bo za naše razmere zadostovalo. V kakih 14 dneh bodo zidarska dela gotova. V dvorani bo postavljena tudi prestolnica, da se gledalnikom predstave, koncerte in druge prireditve. Dvora-

na bo imela tudi stranske prostore, kot garderobi za igralce in občinstvo in okrepčevalnico. Vsi prostori bodo električno razsvetljeni. Slovesna otvoritev bo bržčas že v februarju. — Kdor bo prišel 10. t. m. na sokolski občni zbor v Hartnerjevo gostilno ob 16. se bo lahko propočal, kako delo napreduje.

MUTA. Podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda na Muti je priredila na Silvestrov večer v prostorih gostilne Deušanove Terezije na Muti koncert s šaloigro. Koncert pod vodstvom kapelnika g. Mravljaka Jožka iz Vuzenice je nadvse dobro uspel. Goste je zabaval tudi 10letni harmonikar Miljevič z Mute; igral je na harmoniko, ki mu je bila poklonjena ob priliki tekmovalja harmonikarjev na ljubljanskem vselejmu. Čisti dobiček je namenjen za uboge otroke na Muti.

SV. JEDERT nad LASKIM. V nedeljo 10. t. m. takoj po maši bo redni letni občni zbor Sadarske in vrtnarske podružnice v šoli pri Sv. Jederti. Sadržaji, pridite vsi. Ob 16. pa bo občni zbor Sokolskega društva istotam.

SV. KRISTOF pri LASKEM. Vsem posestnikom in delokrogu Kmetijske podružnice Sv. Kristof se sporoča, da se bo pobirala članarina za 1932 samo še do 13. t. m. Članarina znaša kot lani 20 Din, ostalih 10 Din prispeva podružnica za vsakega člana. Člani prejmejo po eno jablanovo drevesce brezplačno, dobivajo umetna gnojila po znatno nižji ceni in znatne podpore k cepljenju svinj itd. Kdor se še ni prijavil, naj se zglaš čim prej pri najbližnjem zaupniku podružnice, ki so prejeli tozadevne nabiralne pole. Lani je štela podružnica 267 članov-posesnikov in dožn. vseh zaupnikov ter članov je, da se potrudijo in to število še zvišajo. Res je kriza za denar, vendar se ta članarina z raznimi ugodnostmi in nasveti s strani podružnice dvakrat povrne. Naj ne bo hise brez strokovnega glasila »Kmetovalca«. — Zadržje dneve je tudi pri nas zapadel precej velik sneg, zameti so zasuli na nekaterih delih cesto Sevice — Sv. Jedert, tako da je vozovni promet nemogoč. Občinska uprava naj po zgledu drugih občin preiskrbi snežni plug, s čimer bi bile ovire z malimi stroški odstranjene.

Iz Krškega

kr— Sejem. Ker pade prva sredi v januarju na dan Treh kraljev, bo veliki živinski sejem naslednjega dne v četrtek 7. t. m.

kr— Smučarstvo se razvija. Ugodne snežne prilike so omogočile, da je tudi Posavje oživelo. Naravnost idealni so smuški tereni okrog Krškega in Leskova. Zato ni čudno, ako so na dan novega leta dospeli večje trume sportnikov celo iz Zagreba. Priporočati bi bilo, da Društvo za povzdigo tujskega prometa ali Sokol še v teku tega meseca izvede kako smučarsko tekmo v propagandne svrhe!

Iz Gornje Radgone

gr— Z ukradenim dvokolesom ni imel sreče. Pri prijatelju Reichu Karlu v Zbi-govcih se je 30. decembra okrog 18. gla-

sil 19letni Ludvik Ploj iz Lastomerec in malo povasoval. Pri slovesu pa se je neopazeno splazil v štrambo ter odpeljal okrog 1000 Din vredno dvokoleso Reicha in ko se je drugi dan sešla družba treh fantov v Črešnjemski grabi na cesti proti Gornji Radgoni, se je pripeljal mimo Ploja na ukradenem dvokolesu. Čim je tat opazil zasledovalce, je pustil že poškodovan. Kolo ob cesti ter pobegnil. Fantje so kolo vrnili R. i. h. ču, ki je zadevo naznanil orožništvu da prejme tatinski vasovalec primerno plačilo.

Ali »OLLA« je mnogo boljše. Dokazano nenadkriljivo. 249/II

Sredi januarja

izide prva številka

časopisa za zobozdravniško stroko.

Prosimo vse gospode zobozdravnike, dentiste in zobotehnike, samostojne in nameščence, da nam pošljijo svoj naslov, da vam lahko pošljemo prvo številko. 1662

Dr. M. PETROVIĆ, Dr. VL. KUJUNDŽIĆ, Beograd, Kn. Ljubice 13.

Jugoslovanska trgovska agencija v Londonu

preskrbuje vsakovrstne informacije, prvovrstna zastopstva, prevzema komisijski nakup angleških ter prodajo jugoslovenskih izdelkov na angleškem trgu.

F. KOŽUH, 235, Evering, Road, London N. 16

1629

Kupujte se najboljšje domače

čevlje znamke

Jara

Prodajalna Ljubljana Sv. Petra cesta 20

Nenadoma nas je zapustila, previdena s tolažili sv. vere, naša ljuba, nepozabna sestra in teta, gospodična

Pavla Remžgar

Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 5. januarja ob 2. uri popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnice v Ljubljani na pokopališče k Sv. Križu.

Udmat — Moste, dne 5. januarja 1932.

Žalujoči ostali.

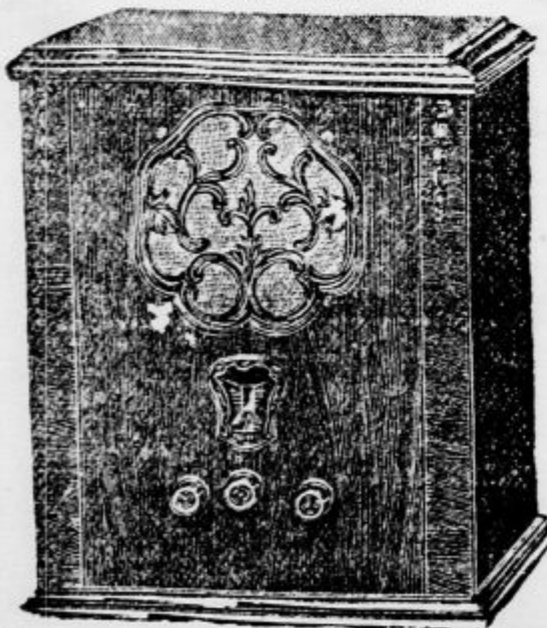
„Kolster“-Radio

originalni ameriški radio-aparat za električno mrežo z najmodernejšimi 6+1 cevmi.

zajamčeno najnovejši model 1932

Super-tradni-filter v največji popolnosti z vgrajenim elektrodinamičnim zvočnikom, dovršeno dobrih plemenitih delov. Enaka najvišja selektivnost in enaka jakost zvoka skoro vseh radio-postaj, divno mehka med drugim in molom varirajoča kakovost glasu, solidna notranja konstrukcija, znanost popolnih oblik plemenitih postrežba z enim gumboom priključitvo na vse običajne električne napave

Najpopolnejši radio-aparat

Cena: kompletno pripravljen za pogon

4880 Din

KONRATH RADIO Subotica

Glavno zastopstvo International »Kolster«-Radio Incorporation New York 1934

Globoko potrjeni naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljani, srčno dobri soprog, papa, brat, stric in svak, gospod

Karel Goričar

veletrgovec s papirjem, knjigarnar in posestnik

danes ob 19. po dolgi in mučni bolezni Bogu vdano preminul.

Dragega pokojnika spremimo v torek popoldne ob 15.30 iz mrtvašnice javne bolnice v Celju na okoliško pokopališče.

Celje, dne 3. januarja 1932.

ANI GORIČAR, soproga — KINKI in DRAGA, hčerki

